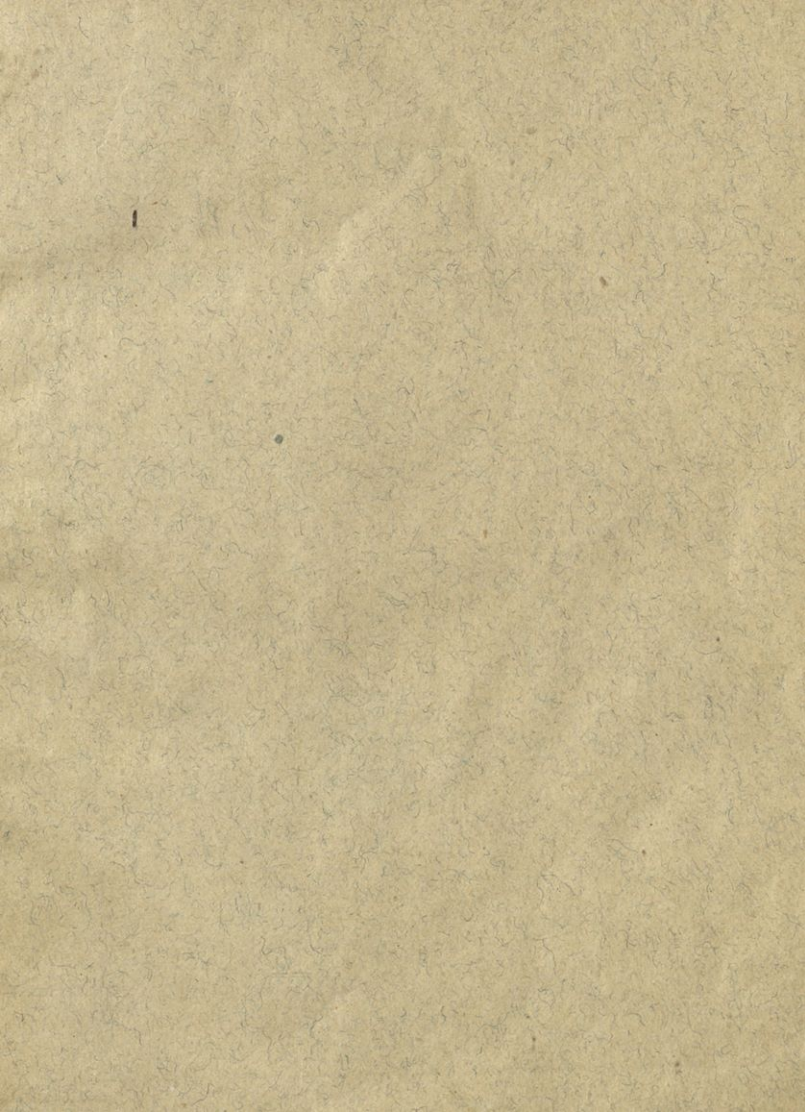

111.
M.39436.
h.

39436, III, M, R.

39436. III, M, h.

BÁSNĚ

FRANTIŠKA PREŠIRNA.

PŘELOŽIL

A ŽIVOTOPISEM BÁSNÍKOVÝM OPATŘIL

JOSEF PENÍŽEK.

1882.

NAKLADATEL LAD. SEHNAL V JIČÍNĚ KNIHTISKÁRNA.

KNIHTISKÁRNA LAD. SEHNAL V PÍČÍNĚ.

IN = 030000 477

Památce
mileného učitele svého

Václava Křížka,

řiditele cis. král. reálného gymnasia v Táboře,

(† 4. června 1881.)

věnuje

J. P.

FRANTIŠEK PREŠIREN.

Každý národ, ze kterého zrodili se pěvci v pravdě ku zpěvu posvěcení, jednoho má z nich, ježž uctívá všech nejvíce, miluje nejvroucněji, jímž honosí se vůči cizině nejraději, jehož zpěvy v pamětech a srdcích uchovává nejvěrněji. Slovinský národ, jehož osudy, boje za samostatnost národní, jehož obrození, rozkvět a vzrůst osudům, bojům, obrození, rozkvětu a vzrůstu národa našeho podobají se více, než jiných kmenů slovanských, pěvců svých všech uctívá, miluje, v paměti chová nejvíce pěvce z lidu vyšlého, miláčka Musy, Štěstenou však nehrubě hýčkaného kochance, ve Slavínu jeho na prvním místě stojícího Fr. Preširna.

Není lepšího vděku, jakého se dostati může básníkovi, nežli žíti v pamětech lidu, jemůž pěl; není trvalejšího památníku velikánům ducha nad onen, ježž Preširnův přítel náš Čelakovský v epigramu „Na hrobkách královských“ slovy: „V paměti lidské hledej nápis“ připomenul, nad pamětník v paměti vděčného národa: přetrvát upomínka utkvělá v myslech a srdcích potomstva pevnost nejtvrdšího kamene a

VIII.

kovu, z nichž je zdělán památník vztyčený nad mohylou, pod níž v prach obrací se srdce pěvcovo; jestiž upomínka vepsaná v paměť národní trvalejší nejlepšího nápisu vtesaného dlatem umělým v desku náhrobní, v pamětní desku na rodném domku pěvcově, trvalejší plaché, prehavé vzpomínky vzbuzené hlučnými fanfarami, planými slovy, šumem omamujícím, jež v rozsahlých se rozléhají síních při slavnostech jubilejních. Takového památníku v paměti národa dostalo se pěvci, jehož básní část prvou v tomto svazečku čtenárstvu českému podávám. V paměť národa vepsáno je jméno Preširnovo písmem nevymazatelným. Krajané jeho zovou jej Schillerem svým, jsou jím hrdi, a co jim pěl před desetiletími, dnes ozývá se sterými ústy po všech vlastech, v nichž líbezné zvuky mluvy slovinské hlaholí; v besedách, v chyžích, v nádherných komnatách, ve školách a mezi vojskem, kam naslechneš, pějí všude zpěvy svého miláčka, často tutéž píseň různými nápěvy, v cizině pak dalné bývá první písní, kterou Slovinec pěje na domovinu se rozpomínaje, píseň Preširnova. Toť úděl závisti hodný, toť nesmrtelnost, jaké nedostává se každému smrtelníkovi, toť pravá, toť jediná nesmrtelnost, — žíti ve svých zpěvech.

A přece jak nešťastným byl pěvec Preširen, jak útrap a strastí pln byl jeho život! Kde dobrati se slov, bychom vylicili, co cítil, co trpěl a snášel běd, útiskův a postrků, zlobou jsa stíhán osudu a lidí, posmutněn jsa neštěstím svým i své zubožené krásné domoviny, až dotrpěl

podlehnuv v boji za lásku a chléb a v hrobě našel klidu, jehož jemu živu jsoucímu nebylo dopřáno ni na krátko ?

V rozkošné krajině je rodiště Preširnovo, vesnice Vrba, ležící v idyllickém ústraní horském mezi usměvavými lučinami, jež v pozadí vroubí lem nebetyčných modravých hor na vrcholu posněžených, a mezi svěžími lesinami, plnými libého dechu květův a pryskyřnaté vůně, milého chladu, stinných úkrytův a šepotavých tajemných šumů. Nad klidnou vesničkou majestátně vévodí nevysoký kostelík posvěcený sv. Marku, jenž ochranně bdí nad krajinou odvracuje pohromy od statkův i polí. Tu obývá lid těla zdravého i mysli svěží, lid dobrý ač prostý, nedotčený ještě vzdělaností, která se šíří dratem a parou, lid věrný víře a jazyku materskému. Zde obývali také v prostém domku, došky krytém, jehož okny hledí se do malé sic ale vlídné zahrady, rodiče Preširnovi, prostí, poctiví a pracovití venkované : otec, jenž byl spolu rybařem, zval se Šimon a byl dosti majetným venkovanem, jemuž však dostalo se vedle syna — básníka sedm ještě dětí, máti Marie, dobrá žena i starostlivá matka, jež uměla také promlouvati jazykem, jímž psal veliký Goethe. Těm 3. prosince r. 1800. syn se narodil, jemuž jméno dali František.

Zde na úpatí Karavanek a julských planin, na půvabném pobřeží modravé Savy prosnil a prožil budoucí básník děcká svá léta, ničím nezkalená, prostá běd a strastí let potomních, v nichž jeho mysl často na rychlokřídých upomínkách započetla v blažené doby slunného věku děckého

a na povědomá místa milé rodné dědinky, v nichž je prožil tehdy prával sobě, by nikdy ji nebyl opustil, aby byl se stal, čím byl otec jeho i děd jeho.

Bohaté krásy a půvaby přírodní, jimiž rodný kraj potomního pěvce vyniká, dojista blaze působily v dojemlivou mysl chlapcovu. Když mu bylo sedm let, dostal se podporován jsa kopanským starostou, svým strýcem, do školy v Rybnici k tamnímu děkanovi Bonavent. Humlovi. Podpory strýcovy dostávalo se Preširnovi, pokud se nedočinil svého chleba. Jakkoli ve škole této, jak sám později doznal, nepochytil mnoho, přec uvykl si tu jadrné mluvě a šalivé posměvačnosti, kterouž podnes obyvatelé rybniční vynikají a jež se zračí také v perných epigramech pěvcových, psaných proti četným protivníkům, kterýchž epigramů, poněvač úplně jen Slovinci jsou srozumitelný neb tomu, kdož osobní tehdejší šrůtky a tůčky zná, jsem nepřeložil. V rybnické škole podnes památkou chovají zlatou knihu, ve které zapsán je Preširen mezi těmi žáky, již pro pilnost byli podarováni.

Na podzim roku třináctého nového století a svého života, téhož roku, ve kterém vytrhla spojená Evropa polem proti mocnému vládci francouzskému, František Preširen odebral se do Lublaně, by tu studoval na gymnasiu. Až do šesté třídy byl tu vždy druhým mezi vyznamenanými žáky, ačkoli bylo mu jsoucímu chudu po mnoho hodin denně vyučovati a zakoušeti svízelný osudu, jehož dodnes dostává se četným chudším studujícím z venkova. Zvláštní náhodou

XI.

byl již jeho šťastnějším sokem na gymnasiu Antonín šlechtic Scheuchenstuel, jenž dosahl prvního místa mezi žáky synem jsa místodržitelského rady a jenž později za choť pojal dívku, která k vývoji básnického ducha pěvcova největší měrou přispěvši beze své zásluhy dosahla v básnictví slovanském, pokud žen se týče a jich působení na pěvce, místa vedle Kollárovy Míny. Roku 1821. dokončil, užívaje nadace bývalého probošta lublanského Jana Preširna, filosofická studia zvláště a gymnasialní vůbec v Lublani.

Blažené doby prázdnin trávil v domově svém. Jak se tu zaradovala vždy příchodem jeho drahá máti, již něžně miloval, a jež stejně vroucně milovala zdarného syna svého! Jak hrdy byly jím ostatní děti, z nichž nejvíce miloval rokem starší sestru Kateřinu, která zatlačivši nešťastnému bratru na loži smrtelném oči 35 lety jej přežila! Jak zaradoval se sám u svých meškaje miláčeků v krásné domovině, zvláště došelli ku Preširnovým „žirovnický student,“ jak mu říkali, Matěj Čop, třemi roky jeho starší, Preširnův nejmilejší druh, kterého mu 38 letého již nelitostná smrt urvala vlnami savskými, v nichž koupaje se utonul 6. července 1835. Skorem každého dne docházel ze sousedí potomní „velikán učenosti“, „perla slovinského národu“ ku svému příteli mladšímu; tenkrátě čtouce v nějaké knize neb učíce se v řeči Ciceronově spolu léhávali v trávě při kostelíku sv. Marka po několik hodin neb chodili hlasitě se bavíce hovorem po krajích „sinotoké Sávy“ neb ve stinných, chladných lesinách aneb po zelených návrších okolních.

XII.

Na podzim roku 1822. stal se posluchačem práv na universitě vídeňské. Preširnov pobyt v říšské metropoli je velmi památným pro celý jeho život. Tam prý seznámil se s naším pěvcem slavným, jenž básnické nadání Preširnovo poznáv roznítil a pěstoval je, rozněcuje v něm lásku k národnosti slovinské zvláště, ku slovanskému národu pak vůbec, jemuž Slovinci prý po všechny věky budou povděční, že jím získali největšího pěvce svého, a jenž ještě v pozdějších letech českoslovinskou vzájemnost pěstoval, seč byl: pěvec ten byl Fr. Lad. Čelakovský. Jakým způsobem oba se seznámili, nikde dopídití jsem se nemohl; v celé písemní pozůstalosti Preširnově ni v sebraných listech Čelakovského z těch časů přátelům zasílaných ani zmínky jsem o tom nenašel, ba nikde ani Preširnova jména. Jen Hanuš v životopise Čelakovského sděluje, že Čelakovský choval listy Preširnovy mezi listy vzácnějšími. Čelakovský tehdy v letech dvacátých horuje pro slovanskou ideji více než později právníka Preširna povzbudil prý ku vědomí slovanskému vůbec a slovinskému zvláště. Také prý provodil Preširna Čelakovského do Čech, by se tu seznámil se životem pobratřeného národa. Čelakovský také prý první poznal jak bohatě Musy Preširna obdařily; jeho hlavní prý je zásluhou, že Preširen počav již ve Vídni básniti německy, nyní s Čelakovským se seznámiv struny svoje zasvětil zpěvu slovinskému, že pormoucen jsa v srdci osudem rodné země a jazyka materského volá v německé znělce své „An Germania“ :

Nur dass sie wird der mutter vorgezogen,
 das ist's was in mir weckt des zornes flamme,
 prose spolu nebes, by sestala Slovincům Orfea, jenž by
 srdce roznítil pro česk domoviny, nesvornost uklidil a sjed-
 notil celý národ, by půvabem jeho zpěvu zapuzeny byly
 spory a vlast se zbavila hněvivých bouří. Podáváje letos
 ve Květech životopis Preširnův, jehož toto vypsání jeho
 života je velikou částí, poznámku jsem připojil tam, že
 Čelakovský v letech 1822. až 1828. v tom čase tedy, ve
 kterém si odbýval Preširen právnická studia, vychovatelem
 byl u rady Ledvinky rytíře s Adlersfelsu, chtěje tímto
 dodatkem vysloviti, že pochybuji o pravdivosti domněnky
 dosud obecné, že Čelakovský s Preširnem se ve Vídni
 poznali. Nyní nemám, proč bych pochybnosti svojí se vzdával.
 Seč byl jsem, usiloval jsem, bych pravdy se dopídl, nedo-
 činilli jsem se jistoty, nezmenšila se tím také pochybnost
 moje. Nenašed v českých pomůckách nijakých o tom zprá-
 v poprosil jsem za pomoc životopisce básníkov nejspolehliv-
 vějšího, p. prof. Levce v Lublani, by mi byl pomocen.
 Neprosil jsem nadarmo: píšeť mi biograf Preširnův takto:
 „Mnoho jsem o věci té pátral, ale nemohl jsem dověděti se
 žádné jistoty. Jisto je to jen, že Preširen n i k d y n e b y l
 s Čelakovským pospolu v Čechách. Já myslím, že se o s o b n ě
 ani neznali, nýbrž pouze listy.

Ale Preširen byl v Čechách. Sestra jeho tvrdí, že
 byl Preširen několik měsíců vychovatelem u jakési hraběte
 českého na Moravě.“

Spočíváli výpověď sestry Preširnovy, které vůbec povděční jsme za mnoho zpráv o bratrovi, na pravdě, bylo by zajímavé zvědět, u kterého českého hraběte Preširen byl, pak by snad bylo lze snáze dopítiti se, kterak seznámili se Preširen s Čelakovským. Výpovědi však sestry Preširnovy poněkud vysvětluje se, kterak domněnka vznikla že Preširen do Čech zašel s Čelakovským poznat života národa bratrského: Preširen dojista, byť i nevelikou měrou, byl-li na Moravě, povšiml si národního života českého na Moravě, ve zprávě pak o pobytu Preširnově zaměněn byl národ zemí.

Ale budiž si jak budiž, ať poznali se Čelakovský s Preširnem sešedše se kdesi neb jen listy, z n a l i s e. Leč i listy podobá se před rokem 1832. se neznali. Z listů zaslaných Čelakovským Preširnovi zachovaly se nám pouze tři v pozůstalosti Preširnově nalezené, dva z nich uveřejnil dr. Bleiweis ve článku již podotčeném, třetí z nich jest uchován ve knihovně musea lublanského. V jednom z těchto listů, jež psány jsou jakož odpovědi Preširnovy jazykem, jež nazval kdosi při památném sjezdu slovanském v letech čtyřicátých v Praze panslavistickým a jehož i nyní ještě, žel, užívají Slované vzájemně si dopisující, čteme (list je dán v Praze, dne 24. prosince 1832.): . . . Kann ich auf *ein schreiben von Ihrer hand hoffen*, so thun Sie dies in Ihrer muttersprache.“ Tento list je velmi důležitým: jednou že Čelakovský byl jediným z literárních přátel básníkůvých, jemuž Slovana nedůstojno se podobalo, by si dopisovali

německy, podruhé, poněvač je tento list dojista prvním, jež Čelakovský Preširnovi psal, neboť by odvěti nepodotýkal. Druhý list Bleiweisem uveřejněný je z r. 1840.

Z listů Preširnových zaslaných Čelakovskému, pokud mi povědomo, nedochovalo se více dvou ještě zcela neuveřejněných, jichž dostalo se mi zvláštní laskavostí p. Levce, bych jich užil k tomuto životopisu. Několik vět z nich v biografii Levcově již veřejnosti je podáno; poněvač pak listy ty vydány budou tiskem počátkem roku budoucího, nelze mi jich celých tu podati, jakkoli rád bych učinil tak, pročť s obsahem jich aspoň obeznámím čtenáře. Dán je první věcí v Lublani r. 1833. dne 29. dubna, druhý roku 1836. dne 22. srpna. Z počátku prvního listu je vidno, že tento list prvním vůbec Čelakovskému není. Snad počali sobě Preširen a Čelakovský dopisovati pro stať Čelakovského v Časopise Českého museum uveřejněné, o níž poději bude pověděno. Spisovatelům Historie literatur slovanských oba tyto listy zvláště činím poručeny, by si jich obsahu povšimli.

V prvním listě, jež našel slavný ruský učenec, kyjevský † professor Kotljarevski v českém museu a jehož opis zaslal příteli v Lublani, touží Preširen na censuru, která jak upír dusila ruch sebe menší, tím omlouvaje, proč jemu neposlal slíbeného čísla „Krajinské Včelky.“ Dále ho prosí za odvěť, nechtělli by v Praze, poněvač prý poznává z národních písní Čelakovským vydaných, „dass die Prager censur gegen die hiesige sehr liberal ist“, dáť obstarati komu neb

sám obstaral tisk národních písní slovinských, které sebrali Vodnik a Smole, Preširen pak uchystal k tisku. K historii duchovní mučírny minulých desetiletí, censury neblahé paměti, budou tyto zprávy Preširnovy příspěvkem velmi cenným. Vidno však také z nich, že se Preširen ruchu národního účastnoval měrou velmi velikou, jeho se nestraně ni naň nepohlížeje nedůvěřivě, jak Pypin praví.

V listě druhém touží na nepotěšlivý stav literatury slovinské, oznamuje mu, že vydal největší svoji báseň „Křest při Savici,“ jehož mu posílá několik výtisků „eins . . . dem Herrn Maha, die übrigen zwei nach Deinem gutdünken an allfällige Kranizophilen“. Proší ho, by zprávy mu podal nějaké o rozkvětu české literatury, sděluje s ním spolu, že netrpělivě čekají konce slovníku Jungmannova. Zmíniv se o messianismu Kopitarově píše dále že čilá horlivost, jež jeví se u Čechů vedlé zpráv pana profesora Pressla (sic), p. Mahy, dr. Amerlinga“, naděje jim dodává v budoucnost Slovan. Těší se, že zpráva v Allg. Zeitung, již hned počátkem nevěřil, se nepotvrzuje. Táže se, jaký zdar mají jeho spisy, co činí „Letterschmied“ Hanka, nevydallí poslední dobou žádného spisu věčilho. Slibuje, že vydá po roce básně své (stalo se teprve za 12 let), nevyjdeli žádná „Včelka.“ Proší ho, by pozdrav oznámil Presslovi, Máchovi a jeho druhu na cestě(?)

Jinakým způsobem dosvědčil ještě Čelakovský Preširnovi, že mu přítelem je, volně přeloživ a v Časopise Českého Museum na r. 1832. uveřejniv Preširnovy tři básně

při čemž, o pravopise slovinském toho času pojednáváje, přese přátelství k básníkovi s upřímností vzácnou nyní u nás některé vady mu vytkl prosodické, jichž sobě později básník pilně všimal. Překlady těchto básní : Slovo od mladosti, Soldaška a znělky „Tak kakor hrepeni oko čolnarja“ pojaty jsou v Čelakovského spisy básnické a uveřejněny jsou ve vydání z r. 1847. na str. 362.—364.)*

Ve Vídni povstala také Preširnova první báseň „Dívám“, kterou vydal r. 1827. v časopise „Illyrisches Blatt“ slovinsky a německy.

Studuje ve Vídni seznámil se Preširem s potomním slavným básníkem německým hrabětem Antonínem Auerspergem, jenž se psal básnickým jmenem Anastasius Grün (* v Lublani r. 1806 † r. 1876.) Hledaje sobě výživy právník Preširen dostal se náhodou do tehdejšího ústavu Klinkowströмова, kdež učitelem se stal Auerspergovým. Slovinský selský synek vyučoval mladého šlechtice dějinám řeckým a římským, krajan krajana, potomní básník básníka potomního. V Slovinci vzbuzoval Slovinec lásku k domovině, čítaje s ním pečlivě ve spise Valvasorově „Die Ehre des Herzogtums Krain;“ mladého básníka rozněcoval mladý básník k pokusům poetickým. Stavše se přátely zůstali jimi do smrti Preširnovy, často sobě dopisující. Grün zove Preširna v listech svých, uveřejněných v podotčené již stati

---

*) Pokud mi povědomo mimo tyto básně jsou ještě přeloženy do češtiny Preširnovy básně „Rosamunda“ Douchou v zašlé Pichlově „Čes. Včele“ a „Námořník“ volnějším rozměrem v nové „Koledě“

XVIII.

Bleiweisově, „Verehrter Doktor! Liebenswürdiger Freund!“ často při pracích svých literárních učitelovy pomoci neb rady se dožaduje. Když pak učitel jeho z ústavu Klinkow-ströмова, ve kterém roznítíl v mladém hraběti mimo lásku k vlasti také zájem pro ducha staroklassického a vyšší idealy, klesl po pracném, trapném a dlouhém boji o chléb v chladný, předčasný hrob, žák jeho věnoval mu básnickou, vroucně pocitěnou vzpomínku, ve které čteme :

Er war mein lehrer einst! aus dumpfen hallen
entführt er mich zu Tiburs musenfeste,
zum wunderstrand, wo Maros helden wallen,
zur laube, wo der Tejer trauben presste,
zum cap Sigeums, dran die wogen prallen,
wie waffentosen, wie zu Priams feste.
Auf dieses todtten herz leg ich die hände gerne,
die weltensee quillt, vom mark zersplittert,
in's dichterherz zu ruhigem, klaren kerne,
das licht, das rings verirrt in funken zittert,
im dichterherzen sammelt sich's zum sterne.

Tato báseň však v básních Grünových, po smrti jeho vydaných, se již neobjevuje, proč, není nesnadno lze se domyslití.*)

---

*) Brzy však zapomněl německý šlechtic, čím byl mu Prešinen a čím slovinskému národu, jehož národní písně hraběcí žák Preširnau a „člen staré šlechty krajinské“ vydal v německém překladu v Lipště r. 1850. s nadpisem „Volkslieder aus Krain“ a s předmluvou o krajinském básnictví národním, při čemž opominul podotknouti, že jsou přeloženy ze slovinčiny. Když pak v letech

Konec března r. 1828. stal se Preširen doktorem práv a v červenci roku potomního praktikantem při komorní prokuratuře lublanské — bez platu. Rok 1829. je pro život básníkův i jeho národa velmi památným; onomu byl prvním rokem jeho dvacetiletých zápasův o hmotnou existenci, spolu však počátkem věcí jeho literární činnosti, tomuto počátkem nové jasnější a utěšenější doby. —

Národní znovazrození národa slovinského způsobeno bylo, jak u národa našeho, literaturou. Jak u nás oživil domácí jazyk, zatlačen byv do chudých chýší malým hloučkem vlastencův a jimi jsa pěstován dospěl nového rozkvětu, nové svěžesti, byť současná duchamorná censura dusila chladným „non imprimatur“ první rozpuky v sadě domácí literatury. V též čas, ve kterém Preširen se stal praktikantem bez platu, počali Čop, Kopitar, Smole, Metelko a j. lidu svému psáti slovinsky. By se pomohlo zanedbanému básnictví umělému, založili Čop, Kastelec a dr. Zupan roku 1830. „Krajinskou Včelku“, v jejíž prvním ročníku hned Preširen básně svoje uveřejňoval, jakož vůbec zůstal její pilným přispěvatelem až do zániku její, horlivým podporovatelem i tehdy, když hlupství s jedné strany, národní za-

---

šedesátých ve sněmu krajinském, jehož poslancem Auersperg také byl, jednalo se o tom, mohouli se dožadovati Slovinci právem vyučovacího jazyka svého ve školách obecních, tu žák Preširův tomu nejvíce zbraňoval a ukazuje na sedm čítanek slovinských pravidel: To je jejich celá literatura, pod pažím jsem ji sem donesl. Na svého učitele a jeho básně si vděčný Grün již nevzpomněl. Nebylo-liž to šlechtetné si počínání šlechtického poslance! Punica fides!

rytosť s druhej strany moříi nebohou Včelku nevinnou muky, nyní skoro neuvěřitelnými. Měť nový list mnoho protivníků, hlavně pro milostné znělky Preširnovy, jež vyhlašovány byly zaslepení tehdejšími básněmi nemravnými: censoři a kněžstvo špatně porozuměvše povinností svým domnívali se, že prospějí mravnosti obecní, nedovolili vydati básní, které po jich rozumu mohli prý znemravniti čtenářstvo! Dávali obhajcové ti spalovati na prospěch její básně Schillerovy a hrozili těmito dragonadami také písním Preširnovým a jiným, ba jeden z censorů spravedlivým hněvem se rozpáliv napsal, patrně již v rozumovém poblouzení, že by bylo nutno dáti spáliti také četbu básní! Mezi těmi, kdož proslavili se nevelikou láskou ke Včelce, byl také Bartoloměj Kopitar, jemuž tehdy svěřována byla censura do Vídně, poněvač lublanský censor Čop lecos propouštěl, co tmářům a protivníkům národním nebylo po chuti. Ve dvou básních, jedné německé a jedné slovinské „zrezať“, abych mluvil po Hattalovsku, Preširen krajana svého. V německé znělce zve jej zlosynem, který zavorou (censurou) vězní krásku, krajinskou literaturu, jako prý trpasličí šerední zavírali půvabné panny do nedostupných hradů. Ještě pernější je znělka slovinská, jejíž poučení mravní je: Ševce ne výš kopyta“, při čemž užívá Preširen velmi vhodně hry ve slovích Kopitar a kopitar - švec. Apelles - tak čteme, ve znělce té — pravdu miluje více než chválu vystavil obraz na odív a jsa skryt, co lidé rozumní a nerozumní o něm praví slyší. Cestou došel k obrazu také švec a prohlednuv

ihned obuv podotkl, že na ní je málo řemení. Co švec vytkl, Apelles opravil později. Švec jda druhého dne touž cestou nešel mimo, vida že mu jest obuv již vhod, nýbrž jal se posuzovati lýtka. Malíř zapudil jej pravě: Jen obuv ať posuzuje Kopitar! Těmato dvěma básněma je s dostatek doličeno, v jaké nevůli žili k sobě básník Preširen a censor Kopitar a či vinou.

Čilého tohoto ruchu literárního účastnil se Preširen všemi silami svými zastrašiti se nedada ni zlobou nepřátel četných, osudu svého, ni nezdarem svým v bojích o výživu, ni nezdarem nového listu; setrval v činnosti své literární do posledních okamžiků svých. R. 1836. vydal o sobě věci báseň svoji „Křest při Savici“, jejíž látka vzata je z pohanských dob národa slovinského. Chtějice stopovati však další literární činnost básníkovu prve pohledněmež, co se zatím událo mu v životě.

Pobýv přes dvě léta zdarma ve státní službě, maje představeným svým šlechtice Scheuchenstuela, otce soka svého ve škole i v lásce, Preširen, když přese vši přímluvu Scheuchenstuelovu podpory státní se mu nedostalo, služby státní se vzdav koncem roku 1831., hned počátkem r. 1832. zkoušky advokátní odbyv, koncipientem se stal u šlechtného doktora Chrobata v Lublani, otce slovinské Krásnohorské, Luisy Pesjakovy, v jehož kanceláři pobyl celých třinácte roků.

V této době povstaly jeho nejčetnější a nejlepší básně, písňe a znělky milostné. Jestli i při jiných básnicích zjevem hodným pozorů, že duševní jejich činnost bývá nejčilejší

když materialní jich život je nepřízniv, že mysl básníkova, znikajíc posmušlivé přítomnosti, potěchy nalézá v ideální možnosti, že jsouc znepokojována skutečností, nadějí nespĺňující, úkoje vyhledává i nacházívá někdy v životě smyšleném bujnou fantasií vytvořeném a vyzdobeném, jenž mizí jako, pestrolesklá bublina nejmenším nárazem způsobeným neustále se vlnícím proudem života realního.

Preširen úkoje takového hledal ale nenašel. Ocítl se brzy ve dvojím boji, bojoval o chléb a lásku, bojoval dlouho a těžce — nedostalo se mu žádného. Leč jako neslavivají se pouze ti vojínové, kteří hradby slezli vítězně, nýbrž i druhové jejich, již klesli statně razíce jim cestu bojem, tak i Preširen neproslavil se vítěztvím ovšem pak bojem; duch jeho vytvořil v téže době, ve které zápasil marně třeba vždy znova o samostatnost, básnické plody, jakýchž po ten čas národu jeho nikdo nezapěl. Preširen je pěvcem neukojené a neukojné touhy, budiž si to touha, by sám dosahl spokojenosti a lásky u dívky milované jím a svého chleba, budiž si to tužba, by vlast dočinila se věcí blaženosti, všude jeví se nám Preširen v rozporu mezi světem skutečným a světem, jak by si ho sám přál; Preširen je pěvcem neshody mezi životem a idealem.

Nemožno mi tu souhlasiti s některými historiky slovinskými, kteří praví, že dívka milovaná Preširnem milována nebyla, že láska jeho je smyšlena, jím nikdy nepociťena, nýbrž že jest osobní zástupkyní života realního, nemožno mi souhlasiti, proto, poněvač si nížádným způsobem

nemohu mysliti, že by kdo mohl o lásce pěti způsobem Preširnovým, lásky sám necitě, poněvač ona vroucnost, roz-touženost a tesklivost v milostných básních jeho nemůže býti strojena ni líčena, poněvač, abych pověděl stručněji, přirozenost jeho citův a způsob, kterým je projevuje, jsou zcela nenuceny postrádající zcela znaků přetvářky neb smyšlenky. Nemožno tudíž o Preširnovi říci, co povéděno kdys o německém básníku, jímž počíná se nová doba v literatuře: „er schrieb gefühle nieder, von denen sein herz nichts wusste.“ Stopující boj o lásku seznáme, že básník sklamán jsa v lásce své teprve vši lásky se sřiká ku věcem veleb-nějším, ideálnějším, by lásku svoji věnoval penězům a ná-poji, že teprve tehdy, když boj o lásku se mu nezdařil, urputněji počíná boj o chléb.

Preširen prý již na gymnasiu studuje v Lublani zamiloval si žačku svoji Julii Primicovu, dceru bohatého obchodníka, což ovšem není naprosto nemožno, básník však sám čas a místo, kdy a kde poznal a zamiloval si sličnou rusovlasou Julii, určitě projevuje ve znělce, jež počíná se slovy: Let osmnáctset od těch prošlo časů . . ., která jest ohlasem Petrarkovy znělky „Era 'l giorno“ (I. 3.,) čemuž přisvědčí laskavý čtenář srovnaje s ní ohlas Čelakovského téže znělky z r. 1820. vytištěný ve spisech básnických na str. 232.

Julie Marie Primicova byla šestnácti lety Preširna mladší. Ztrativši v nejútlejším mládí otce a brzy potom jediného bratra byla Julie jednou z nejbohačích dívek lub-

lanských. Postavy jsou malé, něžné, rostu stepilého měla vlas světlorusý a oči krásně modré, které však někdy také hněvivě pohlížely. Obličej její byl lepotvarný, pleť neobyčejně jemná. Leč i duchem obdařila ji příroda hojně. Nemilujíc valně žen raději bavila se s muži vzdělanými, jichž ovšem k bohaté rodině mnoho docházelo; ve společnosti byla vesela, pěla, smála se a byla čila jako srna, doma však neb jsouc mezi ženskými byla mlčelivou, málomluvnou. Písmo měla nad obyčej u ženských jasné, malé, zdobné a přec určité. Slovincky v rodině mnoho nemluvalo se, vyjma s kuchařkou — tout comme chez nous mutatis mutandis. Máti Juliina, žena svým bohatvím hrdá, při tom, jak se říká, praktická, vyvolila dceři jedva sedmnáctileté ženicha, Antonína šlechtice Scheuchenstuela, syna představeného Preširnova, jemuž proto kynula krásná budoucnost. Roku 1840., sedm let teprve tedy po zasnubu, jsouc již třiadvaciletou, Julie se provdala. Ztrativši, jako blondýnky vůbec, v manželství valně svoji krásy, zachovala si choť Scheuchenstuelova jasnou mysl z let dívčích a slula vůbec paní duchaplnou.

Tot byla milenka Preširnova, již miloval ideální láskou nesplněnou a nesplnitelnou, vroucností první lásky. Což ptá se srdce, čím je milenka: láska nezná rozdíl, nezná mezí. Julii Marii Primicové, provdané šlechtičně Scheuchenstuelové, bohaté dědičce, dívce bohaté duchem i tělem, básník Preširen, prostých venkovanů syn, věnuje vše, co má — své srdce a svůj zpěv. Jí na počest píše básník nejmělejší své zpěvy: „znělkový věnec,“ záležející z 15

znělek ; počáteční písmena 14 znělek řadou jsouce čtena činí jmeno PRIMICOVI JULII ; poslední verš znělky předcházející je spolu prvním veršem znělky následující ; patnáctá znělka, nadepsaná „Magistrale“, není ničím leč souhrnem prvních (posledních) řádek čtrnácti znělek úplně beze změny pod sebou napsaných tím způsobem, že začáteční písmena veršů s hora jsouce čtena činí zase jmeno : Primicovi Julii. Zachovati všechny tyto zvláštnosti, by „magistrale“ spolu se četlo hybce a hladce, není věci snadnou. V tomto svazku podány jsou ze znělkového věnce první tři znělky.

Nesplnitelná láska ke sličné a bohaté Julii stává se básníkovi pramenem kastalským, ze kterého duch jeho čerpá nadšení. Ji opěvati, jest úkolem jeho, (v. znělkou X), vedle ní nevidí jiných děv (zn. II), její soud a její chvála rozhodují, jí chce se zavděčiti svými zpěvy. (v. báseň „Strunám“ a gazel I). Píseň moje, volá v ostatních gazelách svých, nádobou jen je pro tvé jmeno ; sladký její hlas zanese je ku slovanským bratrům na východ i západ ; sláva tvého jmena bude se čísti, na nádobě jsouc napsána zlatými písmeny, při všech národech ; jas pláti bude ze jmena toho ještě tehdy, když oba budeme za hrodem Charonovým ; zapomenouti tvoje jméno škodou bylo by věcí, nežli zapomenouti jména : Deliino, Korynnino, Kynthiino, Laurino. — Vše ví, že ji miluju : noc, jež slyší mě trpce vzdychajícího ; jasné jitro, poledne i šero večerní ; stěny obydlí mého, tichá samota, celé město, ví to růže rostoucí při cestě,

kudy chodívá, ptáče nad touto cestou polétávající, vlhký práh její domu, každý kámen v jeho poblíží, stezka k němu vedoucí, — vše, vše to ví, jen ona nevěří, že miluje ji. Ale z krásných, jasněmodrých očí Juliiných milujícímu básníku nezasvítl žádný pohled laskavý. Marně pěje svoji „Prosbu“, Julie byla bílá jako sníh, ale také tak chladná. Zpěvy jeho neobměkčily jí srdce, neodvětila pěvci, jenž miluje ji nikdy s ní nemluvil ani, žádným laskavým pohledem, ani pokynem ruky, když pod oknem stoje v pozdní noci čekal odvěti její, (gazel I, Pod oknem, zněl. IX), boje se, že nesnese toho, staneli se chotí jiného muže.

A muž jiný ji zval svoji; jeho hruď toho dlouho nesnesla po tom. Jestli láska Preširnova také zvláštní zcela, nehledíc ani k rozdílu stavův a jmění: láska Preširnova jest ona láska, o které praví Goethe, že jediné je pravou, ta totiž, jež se nemění, byť se jí vše dalo, neb vše odepřelo. Preširnovi se vše odepřelo, ale láska jeho zůstala stejná; věnoval celé své srdce, žádal však za ně jen jediného pohledu, ni toho se mu nedostalo. Miloval Julii Primicovu do posledních okamžiků, byť i jiná žena jeho dítek matkou se stala. Nemůže sobě lásky k milce svojí první ze srdce vyrvati, nemůže zapomenouti na ni. (Rozkazy.) Prchá v samotu, boje se, by ji nerozeznil, jako dřív a přece pudí jej opět touha, by ji potaji stíhal jsa ji neviděn. Je to láska passivní, jen svému citu se podávající, odvěti sice hledající, leč neustávající, nenašlali ji. U Preširna nesplnila se pravda často se splňující, že láska nenašedší odvěti, méně se v ne-

návisť; sříkaje se svého štěstí, k nebesům se modlí, by dopřála blaženosti dívce, kterou miluje byt ženou byla šťastnějšího soka. (Zn. XI).

Preširen dojista brzo poznal, že láska jeho je beznadějna, věda, že máti Juliina přeje sobě zetě zcela jiného než básníciho platu však nemajícího doktora. Tím to bylo také, že básník dívky znikal, kde jen mohl. Není tudíž divu, že se o něm v rodině nikdy nemluvílo mimo jedenkrát. Stalo se to takto. Dívka s Primicovými spřibuzněná, spolu nejmilejší družka Juliina, byla již dva roky zasnoubena muži, který ji pojednou opustil. Uslyšev o tom Preširen napsal báseň „Opuštěná“, již odevzdal obchodnímu správci Primicových, který ji jednou večer přinesl a přečetl matce i dceři. Mlčky ji obě vyslechnuvše, když dokončil, ani nehlesly. Byloť oběma dojista vidomo, že báseň ta je posláním Julii. Preširen dovědév se, jak báseň jeho působila, napsal na rozloučenou jaksi Julii báseň „Ztracená víra.“

Idealu básníkovu mizí gloriola prve kolem jasného čela její planuvší; básník sklamav se v naději, že kdys bude Julii milován, sklamal se také, domnívaje se, že Julie, nemohouc mu lásky láskou spláceti, aspoň bude ctiti básníka; leč duchaplná dívka byla bez citu. Vypravuje se, že třeba byla sice velmi marniva, nikterak toho ráda neviděla, že Preširen opěvává ji a její krásu, nýbrž velmi na básníka pro jeho básně se horšila. Toto druhé sklamání nepůsobilo na básníka dojista valně příznivě, viděť, že srdce i zpěvy věnoval dívce, která jich nebyla hodna, nedosti toho, která

jim nerozuměla, jimi povrhující a je snižující. Nic trpěího vědomí takového. Pomyslíme si pak sobě, že láska byla básníkovi, stíhanému sterými strastmi a svízely, jedinou potěchou, pomyslíme sobě také, jak působilo naň sklamání se první. Jakž teprve působilo naň vědomí, že nenaleznuv lásky nenašel nyní ni úcty! Kdo celé srdce dal, chce celé. Přesíren byl by lásky Juliiny nezískav snad v srdci svém pro ni tuto lásku zachoval si čistu, nyní nemoha jí v sobě stlumiti miloval dívku hodnu jeho nenávisti. Srdce jeho zkormouceno bylo dvojí beznadějností; pozbyl naděje v lásku Juliinu, pozbyl a pozbýval vždy více nadějí v lepší budoucnost hmotnou. Čekal, že na cesty životní zářiti mu bude dvojí proud světelný: blaženost lásky a štěstí bezpečnébo postavení, leč ani z onoho ani z tohoto proudu nevnikl na truitou dráhu jeho života ni jediný zázvit. Viděl temnotu před sebou, temnotu za sebou, zbývala mu jen naděje, jej už častokráte sklamavší, že snad přece mrákoty budoucnost jeho posmušující se rozprchnou neb osvětlí zjasněny jsouce štěstím třeba pozdním. Leč s básníkem udála se zatím veliká změna. Přerušiv pásmo, které pojilo jej k minulosti, chce se věnovati zcela budoucnosti. Stará pravda, že nejvíce pessimistů je lidí sklamanych, osvědčila se při Přesírnovi také: jemu je minulost fantomem vzdušným, idealem, který nás tím více zniká, čím více jej stíháme — nestíhejme ho tedy, jeli nedostižitelným, a chopme se v budoucnosti něčeho dosažitelného, přestaňme být idealisty, buďmež realisty, materialisty a v nadějích pessimisty. Kdo na dvou

cestách honí, ničeho se nedohoní: Preširen podobal se lovcí takovému. Pojednou seznal, že něčeho lze dojít cestou jen jednou — cestou kapitalismu. (Zn. IV) Preširen však, když takto seznal, byl se již příliš dlouho, brzy na té neb oné neb na obou jsa činným, obmeškal bez úspěchu; když se stal člověkem více „praktickým,“ bylo již pozdě. Leč pohled-němež, jak básník jednu cestu zanechav ubíral se druhou dále.

Preširen u dra. Chrobata z dobré vůle celých tři-nácte let nepobyl; každého roku doufal, že bude moci zváti se svým pánem a každého roku se sklamal. Již mu bylo přes čtyřicet let. Čtyřikráte, když uprázdnilo se vždy několik míst advokatských, prosil vlády, by mu jedno dala, vždy marně. Byli mu v Lublani štěstí příznivo, v Celovci jeho volby neschválili, když pak i tam vše šťastně se poři-dilo a naděje, že koněčně snad přece již neprosil marně, nabývala jistoty, tu prosbu jeho zamitli — ve Vídni. Tam byl Preširen zapsán v listině „Freigeistů.“ Preširen byl povaha bezúhonná, poctivec, dle svědectví Scheuchenstuelova i jiných právník výtečný, při jeho jmeně však lpěl osudný přívěsek onen, a kdo měl ten, byť hlavu měl sebe učenější, srdce sebe šlechetnější, byl ztracen. A Preširen byl ztracen, pro život i poesii.

Hleď, pravíval častokráte k jednomu příteli, již mi hlava šediví, ale ještě nejsem advokatem a — nikdy jím nebudu. Sklamav se ve všech svých nadějích, básník ne-doufá již. Minulosti se sřikaje, že nový život počne, sobě

umiňuje. Loučí se s Julií, loučí se s láskou svojí, svojí mladostí, se svým celým dosavadním životem. Z těch časův asi pochodí jeho Glossa, k níž napsal toto motto :

Bloud je, kdo se zpěvem týrá,
Krajinec mu hlupců spílá,
osud stálý klam mu sýlá,
bez peněz on žije, zmirá.

Jaká tu změna v touhách básníkůvých ! Nic o lásce nyní. Boj o lásku nezdařil se, budiž bojováno nyní o peníze. Víno a peníze místo lásky. A peněz nyní Preširen potřeboval. Julie Primicova stavši se šlechtickou Scheuchenstuelovou byla pro Preširna ztracenou. To bylo roku 1840. Po dvou letech zamileval si prostou, sličnou dívku, jež také jej milujíc oblažila jej štěstím, po němž toužil v teskných nocech ve své komůrce. Bylo však již pozdě. Zažil sice básník několik let blaha, které zvětšilo se ještě, když jej obdařila milovaná dívka dvěma dětma, blaho to však nepotrvalo dlouho. Černé chmury s obzoru života básníkovy nezmizely do jeho smrti, a láska milencina nezaplašila útrap osudu nepříznivého, jež Preširna nyní více tísnily, než prve. Víc a víc se mu počal pomrákat obzor jeho života : dívka, již miloval, byla ženou muže bohačoho, šťastnějšího ; byl otcem dvou dětí, jichž matky nemohl nazývat manželkou ; z přátel jeho někteří již na věčnost jej předešli. Roku 1835., jak již bylo vzpomenuto, „žirovnický student“, Preširnův soudruh nejmilejší, Matěj Čop utonul v Sávě. Jemu věnoval básník mimo německou elegii sepsanou v

tercinách také slovinskou báseň v rozměru dysticha elegického, nadepsanou „V upomínku Matěji Čopovi.“ Konec roku 1845. zemřel mu poslední přítel a jediný, jenž mu dokonale porozuměl, Andreaš Smole, pilný sběratel národních písní slovinských. Také jemu věnoval básník upomínku; mimo to pamětliv byl přítele v cizině marné klidu hledajícího, skládaje píseň svoji „Námořník“, jež je spolu svědectvím, že nesplnitelnou lásku básník opěval nejen svoji, nýbrž i cizí, hlavně ve svých baladách a romancích. Se všech stran jsa stísněn volá básník smrt. (Zn. XIII.)

Leč ještě jednou zasvitl paprsek štěstí do života básníkovy, leč na krátko jen. R. 1846. bylo ze 16 míst uprázdněných uděleno jedno v Kranj Preširnovi, kamž se v srpnu toho roku odebral, nechav dítky své i matku jich v Lublani. Pobyv tu rok vydal o novém roce památného roku 1846. svoje sebrané básně; ze 1200 výtisků prodalo se — 350! Bohatý tehdy Smole pomoc svoji kdysi mu nabízel, ale Preširen jí nepřijal. Tehdy lublánští přátelé jeho, v jich čele vůdce slovinského národa dr. Bleiweiss, sebrali 100 zl., jež odevzdali nakladateli Preširnových básní, knihtiskaři Blaznikovi, by je básníkovi dal, řka, že stržil je za jeho — básně.

V pátém díle „Krajinské Včelky“, na r. 1848. vydaném, byly ještě poslední básně Preširnovy, za jeho života vydané, jež prve buď censura zapověděla, neb jež nebyly uveřejněny, poněvač se Čop bál, že by jich nedovolila.

Bouřlivý rok čtyřicátý osmý minul. Zdálo se, že

národům rakouským vůbec a slovanským zvláště po dlouhých dobách temnoty nadejdou dnové jasnější, leč zdálo se jen. Sotva že řeč slovinská, hlásána jsouc tisícerymi ústy, slavila znovuzrození své, nastala doba zuřivé reakce. Šťasten Preširen, že se jí nedočkal!

V srpnu r. 1848. přišel posledně z idyllicky krásné Kraně navštívit dítek svých a matky jich do Lublaně. Bylo lze viděti, že se k bolům duševním přidružují tělesní; byl celý proměněn, že ho skorem ani nepoznali. Když mu máti plačíc vyčítala, že jich málokdy dochází navštívit, odvětil jí: Stiš se, ty's šťastnější mne. Ty máš dvě milé dítky — já ničeho!

Ode Všech Svatých nevyšel již z jizby; trpělť nemocí Chocholouškovou, vodnatelností. Jestliť zajímavě, že oba ti mužové, vrchovatou měrou zakusivše bídy a psoty, skonali nemocí lidí, jež Herodot zove hoj pachejs. Ale přes to zachoval si básník mysl svěží do vánoc. Po těch bylo hůře. V době té byl mu zpovědníkem a těžitelem muž požívající v literarních dějinách slovinských slávy Herostratovy, zda právem či křivdou, Slovincům zůstaveno budiž, by bedlivěji, možnoli, než posud vyhledávali, muž, jehož památka nešťastně poji se k památce básníkově a jehož jméno, vyslovili se, provázeno bývá kletbou nejurputnější. muž ten byl děkan kranský Dagarin. Kdyby snad i nebyl spáchal Dagarin, co se mu vyčítá, již proto, že slovinské kněžstvo prohlašovalo básně Preširnovy nemravnými, jim takto do světa zbraňujíc širšího působení, při čemž ovšem

soudem se řídilo zaslepené tehdy censury, již proto věřilo se p o d e z ř e n í, že Dagarin s k u t e č n ě spáchal, z čeho byl a je vinen. Svědky důvěry hodnými bylo totiž dolíčeno, že Preširnův zpovědník poručil před samou smrtí básníkovou sestře jeho Kateřině, bratra do poslední chvíle bedlivě ošetřující, by veškery rukopisy bratrovy spálila, což ona též učinila. Ohtějíce vinu děkanovu zmenšiti někteří praví, že to byly rukopisy básní a knih proti víře čelících; jiní zase, že ve spálených rukopisech bylo též epos jedno slovinské, původní truchlohra mimo některé překlady, dosvědčují z ústních i písemních o tom zmínek Preširnových. Budiž si jak budiž tomu, jmenu Dagarin ctitelé Preširnovi klnou snad neprávem; ale podezření je tu velikým, věším ještě proto, že tehdy duchovenstvo také jinde po Slovinsku pálilo knihy zcela neškodné.

6. února tři měšťany k sobě povolav učinil básník závěť, kterou zůstavil nábytek sestře, jmění ostatní dceři Arnoštce a synu Františkovi. Dne druhého bylo mu ještě hůře, hlasitě prosil boha, by jej vysvobodil z tohoto slzavého údolí. 8. února o 8. hodině ranní vzdechl: Zdvihněte mě, zalkau se! — Rudý zásvit jitřní ozářil bledou tvář umírajícího básníka. Tatoť byla poslední slova jeho; vypořáděv je tiše skončil.

Již o deváté hodině dopolední oznamoval umíráček se všech chrámů hlavnímu městu smutnou zvěst, že boj o lásku a chléb je dobojován, že v boji tom klesl muž, kterým slovinská země ztratila největšího svého básníka.

XXXIV.

Touže dobou sedí v prosté jizbě předměstského nepatrného domu žena ještě mladá i sličná pracující. Vedle ní hrajou si děvčátko asi šestileté a hošík mladší vesele a a bezstarostně. Tu rozevrou se náhle dveře a jimi vejde posel z Kraně list jim donášející, kterým oznamuje jim P. Dagarin, že jejich otec a živitel umřel na smrtelném loži ditky svými uznáv.

Den úmrtní byl básníku stíhanému po celý život den spásy. Dojista tušil, že brzy nadejde mu, když přátelé jeho Čop a Smole na věčnost se odebrali a když zapěl znělku : Memento mori.

Preširnův úmrtní list byl druhý slovinsky vydaný ; první, Preširnem sepsaný, byl před osmi lety, když umřel Smole. Pohřeb Preširnův byl velmi slavným, dosvědčuje jak byl milován a ctěn. Z celé země sešli se vlastenci a ctitelé básníkovi do Kraně v sobotu, dne 10. února. V osmou hodinu ranní přenesli rakev do velikého chrámu, v němž děkan Dagarin sloužil velikou mši s assistencí sedmi kněží. Rakev nesli básníkovi přátelé a národní gardisté. S rakve vál — „sturmhut.“ Po obou stranách rakve oděni jsouce ve svůj stejnokroj ubírali se studující lublanské legie akademické, kteří také po dvou byli čestnou stráží při mrtvole básníkově. Když pohřební průvod vyšel z chrámu na náměstí, bylo tu lidí, že nebylo lze ho přehlednouti. Za rakví kráčela celá kranská národní stráž s hudbou, jež nebožtíku prokázala vojenskou poctu.

V chladné lúno posvěcené země hřbitova kranského spustili rakev pokrytou kvítím.

Pět roků před tím matka Preširnova mimo domov umírajíc, když pravili jí, že dopíšou básníkovi, by k ní před její smrtí došel ještě, jim bránila, pravíc: Děti moje touže cestou půjdou, a on snad první. Prorocká slova Slovinky, jež porodila národu slovinskému syna nejvelebenějšího, záhy splnila se. Na hřbitově kranském, v rozkošné domovině, jejíž půvaby vyličil nám ve „Křtu nad Savicí“ odpočívá největší básník slovinský, miláček národa, jemuž pěl. —

Od pohřbu Preširnova minula tři léta. Na rově jeho vztyčen čtyrhramný památník, sloup ve slohu byzantském, zdělaný z domácího červeného mramoru a postavený přátely básníkovými, hlavně přičiněním dra. Bleiweisa. 3. července 1852. slavnostně byl odhalen. V předu skví se pod zlatým varytem slova :

DR. FRANCE PREŠERIN,

narozen ve Vrbě 3. prosince 1800., zemřel v Krani

8. února 1849.

Poněkud níže lze čísti :

Jedna přec touha se splnila tobě
v rodnou že tělo tvé pohřbili prst.

Jsou to slova z básně „V upomínku Andreaši Smole-
tovi.“ Na straně protější pak čtou se v zlatém rámci tato slova :

V pisních nesmrtelnému
postavili ctitelé jeho 1852.

Dvě desetiletí minula. Byl den 15. září 1872. Národa slovinského tisícové shromáždili se v rodné vísce Preširnově, klidné druhdy Vrbě, by tu svědky byli národního vděku: odhalena byla toho dne na rodném domku básníkově pamětní deska z domácího mramoru, zasazená péčí slovinského literárního spolku.

Podobizny Preširnovy nemáme, podobizny v časopisech po paměti jsou kresleny. Postavy byl básník neveliké, líce jeho bylo podlouhlým, ústa malá, oči drobný. Vlasy nosil obyčejně dlouhy, oděv temný. V obličejí jeho zračilo se bohaté nadání. Společníkem byl oblíbeným, ačkoli nemluvíval mnoho. —

Preširново tělo tři desetiletí již odpočívá pod chladným náhrobkem, ale duch jeho nezahynul. Žije v jeho zpěvech. Svojí dobou byv nepochopen a neuznán, ba jí stíhán a štván do úmoru, je nyní Preširen první duchovní velikán slovinského národa, je jeho pýchou a potěchou. Písně jeho přešly v ústa lidu. Preširen je znám všem a všude. Většina jeho písní v hudbu byla uvedena. Preširen stal se, čím vždy byli velcí pěvci, pěvcem národním v nejkrásnějším smyslu slova.

Preširen stvořil básnickou mluvu slovinskou. On první pěl slovinsky ve správných šestiměrech, znělkách, gazelech, stancích, tercínách, glossách a rozměrech jiných. Od básnické mluvy Vodníka, jenž neuchýlil se valně od způsobu poesiě národní, k básnické mluvě Preširnově, jaký to netušený pokrok! Při tom všude si Preširen přirozeně po-

činál a šťastně, řídě se cítem svým a nedada mýliti se těmi, kdož určovati mu chtěli sami, jak by mu bylo pěti.

Proto také básním jeho dostalo se rozšíření, jakého nedostává se zhusta básním umělým. Novější dobou známost jich šíří se četnými překlady, kterými šíří se také známost o životě básnickém a jeho působení. Těmuž účelu by vyhovělo toto vypsání básníkovy života vedle překladu jeho básní, jež více než číkoli básně potřebují zjasňujícího pozadí životopisného, vroucně sobě přejí. Na konec upřímné činím díky p. prof. Levcevi v Lublani za laskavou podporu, které dostalo se mi jím spisujícímu životopis básníkův. *)

---

*) Ku stati této byly mi tyto spisy a články pomůckami: „Odlični pesnicki in pisatelji slovenski. II. Dr. Franc Preširen,“ Prof. Fr. Levceve „Zvonu“, leto V. list 3.—6, „Pesmi Franceta Preširna, s pesnikovo podobo z ujcovim životopisom in estetično — kritičnim uvodom“ Izdala Jož. Jurčič in Jož. Stritar, v Ljubljani 1866. „Literarna zapuščina doktorja Franceta Prešerna“ Poroča dr. Jan Bleiweis v letopisu matice slovenske za leto 1875, s. 153.—180. „Preširenklänge“, von Ed. Samhaber Laibach 1880. „Jezičnik“, C. dr. France Prešern, spisal J. Marn, XVIII leto, v Ljubljani 1880, T. Zupan, „Iz Preširnova življenja,“ I a II v „Ljubljanském Zvonu“, I str. 13. a 271. „Preširen v Nemcih“ od Fr. Levce tamtéž na str. 55. „Zgodovina slovenskega slovstva“ spisal Julij plem. Kleinmayr, v Celovcu 1881. Pišu jméno básníkovy způsobem nyní neobvyklejším „Preširen“ místo „Prešérin“, „Prešérn“, „Prešern“, a „Preširn“ (Šafařík, Gesch. d. südslav. Lit. I 44, a Pypin-Spasovič-Kotík, Hist. lit. slov. I 241. pišou „Prešern“.) Spor, který způsob je pravým, podobá se sporu v téže příčině kdysi povstalému pro jméno Shakespearovo. Malicherný tento boj přimenkový není ještě skončen.

Z PÍSNÍ.

Já dlouho doufal a se bál,
pak naději jsem výhost dal,
teď neštěstím jsa rozechvěť,
zas strach i naděj' volám zpět.

STRUNÁM.

Struny ! nechat žalem lkají
milo vámi písně mé ;
trpký bol, jež srdce tají,
zjevte dívce milené :

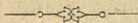
Jak se smutkem hlava kloní,
lesk jak oka umdlévá,
jak se slzy z něho roní,
které láska prolévá ;

♪ kterak po ní tesknou touhou
srdce nyjíc snáší žal,
blaha jak jsem dobu dlouhou
radostí ni nepoznal.

Jak ji stíhám stále více
její každém při kroku,
kvetoucí jak její líce
chovám v srdci hluboku ;

kterak na její jen chválu
příště váš by zníval hlas,
nestišlí teď mých žalů,
zmlkne na věčný pak čas.

Touhu tu, jež srdce hněte,
struny, lkejte vroučněji,
můžeteli, obměkčete
neuprosné srdce jí.

DÍVKÁM.

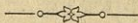
Padávala s nebes mana
 Israelcům na jich pouti,
 zmizela však, když ji z rána
 zapomněli sehnouti.

Jak se krásně rosa třpytí,
 pokud trvá chladno ranní,
 vroucněji jak slunce svítí,
 již ji teplem pozahání.

Krásně kvete růže milá,
 ale jenom letní dobou,
 léto bouří a blesky sýlá,
 květy spadnou jejích zlobou.

Růže, rosa a pak mana,
 to je, děvy, mládí vaše!
 pozor jen, by zanedbána
 neprchla vám léta plaše.

Z hochů vybíráš si mnoho
krásou svou jsouc hrdosmělá
hleď jen, abys pozdě toho
neželela osamělá !

POD OKNEM.

S nebes báně
 luna plane,
 pozdní čas zvon věští již;
 bol v mé duši
 spánek ruší,
 a mé srdce mučí tíž.

Nelitostná,
 přemilostná
 dívka, tvou to vinou jen!
 Ty mě raníš,
 ty mi bráníš
 doma spáti klidný sen.

Obraz milý
 v každé chvíli
 tvůj zřím v živé podobě;
 srdce moje
 nepokoje
 plno teskní po tobě.

Hvězdy s nebe
 zří jen tebe,

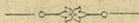

oknem se mi aspoň zjev,
 rci, mé dítě,
 jímáli tě
 láska ke mně nebo hněv.

Dvihem ruky
 stíš mé muky,
 slova jsouli děsna ti! —
 Zvon zní zdlouha,
 marná touha,
 kam se chudás obrátí?

V jizbu hleďte
 a tu zvědte,
 hvězdy. spíli v pravdě juž;
 posloucháli,
 mě jen šáli,
 neb ji svou zve jiný muž.

Tiše spíli
 v tu již chvíli
 neb mě zkouší, šťastna buď;
 zveli jiný
 svou ji nyní.
 toho nepřechká má hrud'.

PROSBA.

Jen po jiných si zírej,
 mně nelze zabránit,
 též mně zrak otevírej,
 přej zřít mi jeho svit.

Vždyť smutně visí květy,
 ni růži nelze kvést,
 ni ptactvu v háji pěti,
 jež ticho, němo jest :

včel roje neslétají
 se v květy šumivé,
 ba samy rybky tají
 se v hloubi bázlivě ;

tvor každý smutní touhou,
 má dívko rozmilá,
 když na dobu se dlouhou
 tvář slunka ukryla.

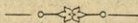
Víc není růží v letě,
 víc nemá pěvců háj,
 víc ryb vše vody v světě
 ni vcelek světa kraj,

co myšlenek mě tísní,
 jež drímou lásky sen,
 jež brzy jarou písni
 by rády letly ven.

Leč ve výš' nepodaří
 se slabým dříve let,
 tvých pokud nezazáří
 jim očí luzný hled.

Když chceš, by nepoklesly
 mi mrazným úpalem,
 když chceš, by slávu nesly
 tvou ve slovinskou zem',

těž na mě aspoň zírej,
 když nechceš ráda mít,
 zrak aspoň otevírej,
 přej zřít mi jeho svit.

KAM ?

Když bez klidu kol těkávám,
mne druzi ptávají se : kam ?

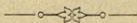
Spíš' mraků letných tažte se
neb vln, jež moře vynese,

když vichor, jejích mocný pán,
je žene do všech světa stran.

Ni mrak ni vlna neví kam,
ni já, kam sklamán unikám.

Vím toliko, před oči ti
že nikdy nesmím kročiti,

že místa není světa kol,
kde na svůj zapomněl bych bol.

ROZKAZY.

Nesmím, tak jsi poručila,
 rukou tvých se uchopit,
 poznej, dívenco má milá !
 poslušen jak umím být.

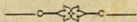
Nesmím, tak jsi poručila,
 o lásce ni hovořit ;
 poznej, dívenco má milá,
 poslušen jak umím být.

Nesmím, tak jsi poručila,
 k tobě již se přiblížit ;
 poznej, dívenco má milá,
 poslušen jak umím být.

Musím, tak jsi poručila,
 tobě všude s cesty jít ;
 poznej, dívenco má milá,
 poslušen jak umím být.

K tomu jsi mi poručila,
že mi je tě zapomnít;
poslechl bych, dívko milá,
kdyby jen to mohlo být.

Buď mi daruj srdce jiné
nebo posečkej, až biť
toto přestanouc mi zhyne,
dřív mi nelze zapomnít.

NA ROZLOUČENOU.

Proč svůj odvracuješ hled,
 proč tvář odvracíš mi milou ?
 kdož tě k lásce nutí silou ?
 Rozlučmež se spolu hned.

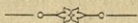
Svoji pravici mi dej
 na rozchodnou bez starosti,
 smutku, který srdce hostí,
 nezjeví ti obličej.

V nitru netísni mne žal ;
 nepoznalot srdce blaha,
 když jsem miloval tě, drahá,
 ať ho nepozná ni dál !

Minulost se vrátí zas ;
 temnou kráčet cestou budu,
 na kterou jsem od osudu
 zahrán na věčný byl čas.

Trpělivost, milka má
stará, zas se se mnou spojí,
která věrností mne svoji
stálou nikdy neklamá.

Její vzpírání pomoci
snesu životní již muka,
až mě smrti chladná muka
skosí věčné do noci.

SÍLA PAMÁTKY.

Ač jiný v nastráženou síť jal svoji
 tvé srdce, které nezná pokoje,
 přec něco ještě tebe ke mně pojí,
 leč sotva ví kdo z nás, co as to je.

V svém hovoru se častokráte mýlíš,
 když u jiných tvůj dlít mě shledne zrak,
 své oko častokráte ke mně chýlíš,
 a plaše hledíc kolem mne jdeš pak.

Když nabaživši rozkoše se plané
 jsouc roznícena často sama jsi,
 ti beznadějný pěvec myslí tane,
 a zašlé vzpomínáš si na časy.

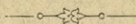
Tvůj milec zapějeli píseň vhodnou,
 že tvou je láskou šťasten, blažen jen,
 tu tebe písně moje v srdce bodnou,
 jež pěl jsem v lásce své jsa nešťasten.

Ty sama nesoudilas' o mně vlídně,
ba soudíš tak až tuto po dobu,
než praví se, že pochodí ti bídě,
kdož na mě k tobě vznesou žalobu.

Nás mohutná i tvrdá dělí stěna,
jež z propasti až k nebi temení,
leč nezbrání, by touha roznícená
pak v stranu druhou šlehla plameny.

By's zpomínala, prosili tě, dále
si na ně, já jsa hrdým neprosil;
jich nepomníš, mě v mysli chovat stále
však pevně budeš do posledních chvil.

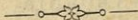
ZTRACENÁ VÍRA.

Nebesky září dříve jak
     tvých krásných očí jasný zrak.
 Růměných lící svěží květ
     týž je jak za minulých let.
 Pak druhdy líbý rtů tvých smích
     a stejně sladkým hovor jich.

Čas nezatemnil prsou tvých
     jeť bílým stále jejich sníh.
 Tělesních svojich vábných zdob
     nic nepozbylas' proudem dob.
 Milostnost lepá všech tvých vnad
     je, jakou byla, dosavaď.

Leč víry v tebe nemám dál
     jak druhdykrát jsem věřival.
 Leč svatý čistý onen jas,
     jejž víra skytá, vzal mi čas.
 Jen jediný mi vzal jej hled,
     a nikdy nevrátí se zpět.

Bys žila pozdní po časy,
mně nebudeš, čím byla jsi.
Byloť mé srdce oltářem,
dřív božkou bylas', kráskou's jen.

NÁMOŘNÍK.

Nevěrná! budiž zdrava,
 již člunek pro mě plavá,
 v loď volá děla pal;
 žij šťastně, prosta hoře,
 má naděj' klesla v moře,
 můj druh mi tebe vzal.

Spíš při sám bůh, jsem pravil,
 bych života se zbavil,
 než přestal mít tě rád,
 tys pravou rukou, milá,
 mi svatě přislíbila
 mně věrnost zachovat.

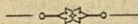
Ač dalná morská cesta
 mě v četná vedla města,
 v nichž mnoho krásných děv;
 mne jejich ňadra bílá
 přec nikdy nesvábila
 ni lepých lící zjev.

Když Jih nám napjal vesla,
 jež v domov můj mě nesla,
     já opět zašel sem ;
 tu dívku svoji ženou
 jsem našel zasnoubenou —
     bůh ví, co snášel jsem !

Lod' ať zas vlny čeří,
 jim ať se každý svěří,
     jeť klidna hladina !
 co moři věřit smíme,
 my plavci dobře víme,
     co děvčatům, — kdo zná ?

Hrom plavce nepoleká,
 on, ať se víchor vzteká,
     se smrti nebojí ;
 kdys upomínky dolů
 v tůň klesnou, lásky bolů
     čas žádný nezhojí !

Již mořem člunek plavá,
 nevěrná, buď tu zdrava,
     kéž bůh ti štěstí dal !
 Žij šťastně, prosta hoře,
 má naděj' klesla v moře,
     nuž, plujme za ní v dál !

VOJENSKÁ.

Pět měřím stop a palců pět;
 ať bůh vás, draží, silí,
 též vás, mí druzi milí!
 Již devatenáct stár jsem let,
 pět měřím stop a palců pět,
 mám statno celé tělo
 i smělé čelo.

Můj rodný dome, s bohem buď;
 kdo bojem netěší se,
 ať doma peleší se,
 neb ve škole se věčně trudí!
 Boj junákovu zdvihá hruď,
 a jinou žádnou práci
 se netrmácí.

Stav učenců je zavržen.
 Let mnohých velké ztráty
 věk rolníkovi krátí.

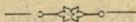

Stav vojenský přec prvním jen,
 jeť vojín vesel celý den,
 neb císař dá mu chleba
 i čeho třeba.

On všude, nikde domovem,
 svět prošel v různé strany,
 proň ženušky a panny
 jsou v stálem sporu jedovém,
 když jde však bytu po novém,
 tu mnohá hlavu kloní
 a slzy roní.

Jen jedné milce věren jest,
 ta milka čest se zove,
 ta půtky do hromové
 s ním jde i do hor beze cest
 i přes ohrady pevných měst,
 kam k svatbě na vše věky
 smrt vábí reky.

Víím, že nám přáno málo let,
 smrt že vše upokojí,
 ať na loži neb v boji,
 jak stáří sníh, tak mládí květ. —
 Pět měřím stop a palců pět,
 chci, pokud živ jsem, plesat
 i čacky klesat.

V UPOMÍNKU ANDREAŠI SMOLETOVI.

Ue klínu země již tělo tvé leží,
 ve hrobě tichém již, bratře náš, spíš;
 z čiší se víno nám usmívá svěží,
 v památku tvoji ho prázdníme číš.

Pijem' ji v památku tvojich všech bolů,
 v památku šťastných i pošmourných dob,
 pijíce také si pějeme spolu,
 že není nešťastným, kdo klesl v hrob.

Statné a svěží byl's postavy v těle,
 rozumu s jměním se dostalo ti,
 nikoho nebylo v Lublani celé,
 pro blaho lidské kdo plál jako ty.

Krátce jen svítily hvězdy ti jasně,
 naději ve sny se's kolíbat' dal,
 osudu nepřízeň pocítil časně,
 časně jsi zakusil života žal.

Dívku, již miloval's dlouho a vřele,
 snoubenec jiný v své náručí jal,
 neštěstí zničilo jmění ti celé,
 opustiv Krajinsko spěchal jsi v dál.

Uviděl's Britsko i Francouzsko šťastné,
 uviděl's štíty švýcarských hor,
 uviděl's italské ponebí jasné,
 v srdci však dále jsi zůstával chor.

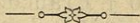
Všude jsi viděl, jak koří se zlatu
 nicotný, lakotný, sobecký lid;
 lásku kde's uviděl bratrovu k bratu?
 Vrátil's se domů, ten tam byl tvůj klid.

Nemohla Sibyla spočinout v hrobě,
 rodné až půdy jí přinesli hrst,
 jedna se touha přec splnila tobě:
 tělo tvé v rodnou že pohřbili prst.

Do vlasti slovinské, v domov tvůj milý,
 vroucně jejž za všech jsi miloval dob,
 ve kterém slavní kdys předkové žili,
 který však pro nás teď sotva má hrob.

Lehce se spočívá v hrobovém klínu,
země když v lůně svém uhostí nás;
připijmež, jiskra je v šumivém vínu,
v paměti, Smole, žij na věčný čas! —

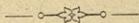
OPUŠTĚNÁ.

Tvoje srdce nyní jiné
 vzplanulo ti po dívčině,
 směle lžeš jí, že ji kyne
 cesta s tebou před oltář;
 zdař bůh ti, zdař!

Přísahami sterými jsi
 lásku sliboval mi kdysi,
 řka, že jiné nezval bysi, —
 tvoje tím se nerdí tvář;
 zdař bůh ti, zdař!

Což ty dbáš, že věčně budu
 pro tebe se soužití v trudu,
 želic srdce svého bludu,
 což ty dbáš; mé srdce zmař
 zdař bůh ti, zdař!

Bůh rač tebe zachovati,
rač i štěstí milce dáti,
mně však nechat život zkrátí,
dřív než vstoupíš před oltář;
zdař bůh ti, zdař!

NEMANŽELSKÁ MÁTI.

Nač jen tu tebe třeba bylo,
 dítě lepo, dítě milo,
 dívce mladé bez věnce,
 neoddané maměnce.

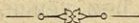
Otec mě tepal, proklínal,
 matku jsem milou uvrhla v žal,
 moji se za mě hanbili pak,
 cizích jsem snášela potupný zrak.

On, jenž je sám jen milec můj,
 on, jenž je pravý otec tvůj,
 znikl do světa, bůh ví kam,
 zůstaviv hanbu všechnu nám.

Nač jen tu tebe třeba bylo,
 dítě lepo, dítě milo,
 ať tebe bylo třeba neb ne,
 přec jsi mé dítě milené.

Mně zdá se, v nebe bych hleděla jak,
ve tvůjli jasný pohlednu zrak.
Zaslechnuli tvůj nevinný smích,
zabudu běd svých pominulých.

On, jenž uživi pod nebem ptač,
blažených dní ti udělit rač,
ať tebe bylo třeba neb ne,
budeš vždy dítě mé milené.

PĚVCI.

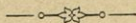
Kdo zná,
jak zjasnit noc, jež ducha tísní, přehrozná!

Kdo ví,
jak zaplašiti krahujce, jenž hladový
rve srdce od jitra den až zas po nový!

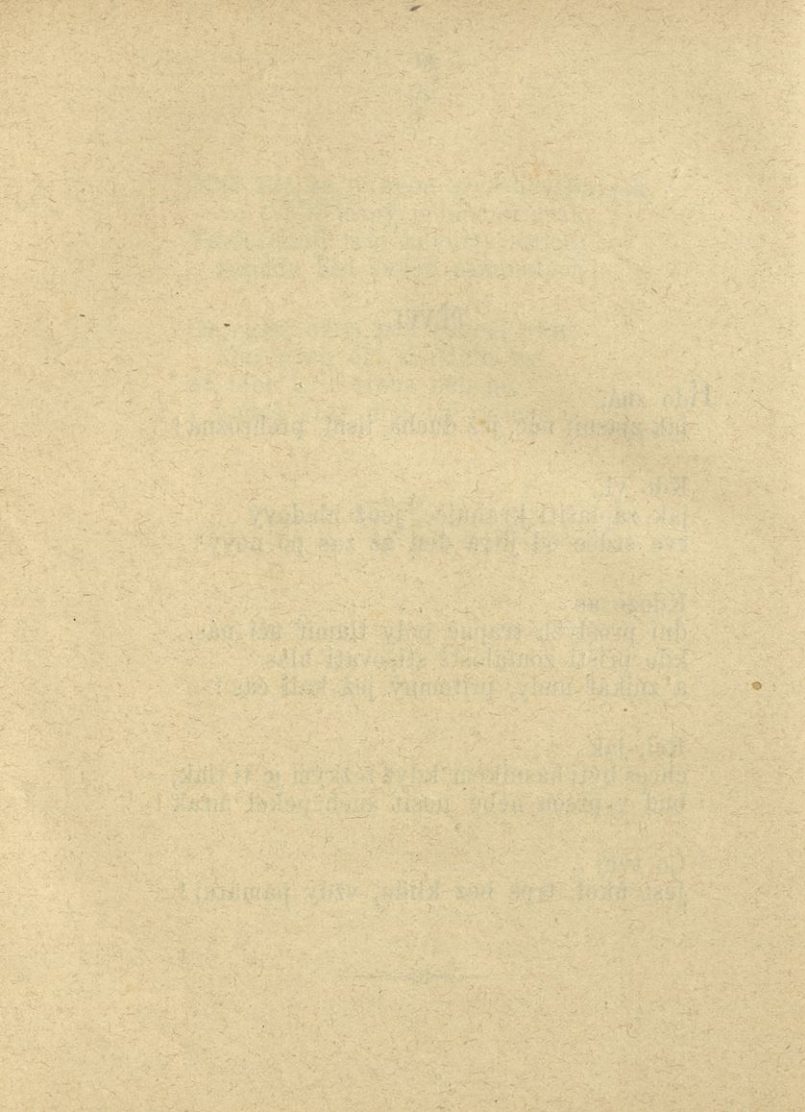
Kdože as
dní prošlých trapné boly tlumit učí nás,
kdo příští zoufalosti stišovati hlas
a znikat nudy, přítomný jež kalí čas!

Rci, jak
chceš býti básníkem, když těžkým je ti tlak,
buď v prsou nebe nosit aneb pekel mrak!

Co tvůj
jest úkol, trpě bez klidu, vždy pamatuj!

Z BALAD A ROMANCI.

RADA DCEŘINA.

Milenčino pod okénko
často milec dochází,
s dívčinou by porozmlouval
do svitu až ranního.

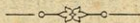
Vyzvěděl to starý otec,
starý otec, sivý muž,
povadil se s lehou dcerkou,
pokáral ji hovoře:

„Při okněli budež státi
vždy, když půjde okolo,
v nocili s ním rozmlouvati,
po vsili s ním kochávat,

ohradím ti věru dům náš,
zeď dám stavít kolkolem,
okolo pak domu pustím
Sultana, by štěkával,

staré domovnici, s tebou
by tu spala, poručím.“

Dcerka odvětila jemu
tato slova hovoříc :
„Starý otče, otče milý,
milý otče rozumný !
Na zed' přines' by si hřebřík,
pro psa chleba velký kus.
Domovnice dávno nosí
za plat jeho listy mi.
Chceteli, by nepřišel již
pod okno k nám milec můj,
za ženu mě, milý otče,
v rodný domek dejte mu.“

UČEŇ.

Proklínal kýs učeň mladý
o popelci z rána velmi,
tato slova ve hněvu svém
prudkém jal se promlouvati.

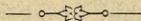
„Masopuste, čase kletý,
kéž bys nikdy nepřišel již!
Na matčiny dvacetníky
mor mi poslal's požeravý,
peněženku buclatou mi
vyprázdnil's až na dno spodní;
starý tatík bude broukat,
máti bude vyjevena,
malounko mi pošle peněz
ale mnoho poučení;
ale to bych ještě snesl,
nenít nejhorší to věci.

Masopuste, čase kletý,
kéž bys nikdy nepřišel již.
Pro tebe jsem dlouho dosti
opomijel učiti se.

Mnoho nocí bude třeba
 proseděti při světle mi,
 mnoho nocí dbale starat',
 abych dohnal, co jsem zmeškal;
 ale to bych ještě snesl,
 nenít' nejhorší to věci.

Masopuste, čase kletý,
 kéž bys nikdy nepřišel již!
 Mnoho dívek letos provdals',
 mezi nimi milku moji,
 mladou děvku nevěrnou mi,
 sličnou Terinku mou zradnou,
 za kterou bych rád byl dal svou
 krev, svůj život, svoji duši,
 že jsi ji mi za muže dal,
 ach to nejhorší je věci!"

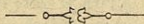

DOKTOR.

Doktore ty hovořivý !
 Proč své kroky za mnou šineš ?
 S nikým sporování nemám,
 abys za mě k soudu chodil ;
 neumřela teta moje,
 teta moje, děva stará,
 bys mi, doktore, teď po ní
 dědictví mé rovnal velké ;
 mladá ještě jsem, bys smlouvu
 svatební mi napsati dal,
 doktore ty hovořivý,
 proč své kroky za mnou šineš ?“

„Nehorši se, nehorši se,
 květe krásy, dítě drahé !
 Klidně miňtež dnové tvoji,
 bůh tvé tetě dopřej věku.
 V šestnáctém se roce vdávat
 je přec, tuším, ještě záhy ;
 že tě milovati není
 záhy, oči tvé mi praví.

V sporech nechce péro mé ti,
ale srdce rozníceno
moje v lásce chce ti sloužit,
to mi neustále vábí
za tebou mé oči, mysl
i mé nohy nocí divnou,
kudy chodíš, květe krásy,
rajská růže, děvo drahá !“ —

LÁSKY LÉK.

Smrt milenku milci, krásy vši květ,
vyrvala ; bylo jí osmnáct let.

I slíbil, že nebude nevěren,
a žalostil pro ni noc i den.

Jen stále slzíval, snášeje žal,
hrob její den každý navštěvoval.

Jej těší matička, zahovoří :
„Jen nelkej, synu, máš ujce tři.

Tvůj jeden strýc je bohatý dost,
proň zlato i stříbro prostý jen skvost.

Má ve zvyku často se do města brát,
ten do světa vezme tě dojista rád.

Jen k němu dojdi, prohledni svět,
v němž dosti lze děv ti uvidět.

Tam seznáš krásy i majetku víc
a při tom zabudeš na její líc.

Žal tvůjli však nebude utišen,
tož vrať se, až mine rok a den.

Tvůj ujec druhý má v klášteře stan,
jest opat a velmi učený pán.

Jeť moudrým, i mniši moudři jsou,
ti dojista zapudí bolest tvou.

Tam púst i samoty tiché klid
zas mohou tvůj mír ti navrátit.

Žal tvůjli však nebude utišen,
tož vrať se, až mine rok a den.

Můj třetí bratr je vůdcem čet,
jen nezoufej, vždyť zas dojdeš zpět.

Vždyť věru veliká moc to jest,
jíž srdce nám jímá vojenská čest.

A dříve, než mine rok a den,
tvůj dojista žal bude utišen.“

Sic dlouho se brání, marně přec,
jeť odmlouvat matce těžká věc.

Hned první jej vlídně uvítal strýc
a nešetřil stříbra ni zlata nic.

Jej od města ku městu s sebou bral
a prosil, by zapomněl na svůj žal.

I ukázal jemu daleký svět,
kde s dostatek děv mohl uvidět.

Než žádná z nich jeho nejímá víc,
jen na myslí tane mu milenky líc.

A sotva že minul rok a den
jde k matce ještě víc posmušen.

Jak prve na milčín dochází hrob
a slzí tam jako za zašlých dob.

I zašel ku strýci v klášterní stan,
který jest opat a učený pán.

Opat i mniši sic moudří jsou,
bolů však nestiší moudrostí svou.

Modlí a postí se po dlouhý čas,
klid se mu nevrací v srdce však zas.

A sotva že minul rok a den,
jde k matce ještě víc pormoucen.

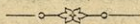
Jak dříve na milčin dochází hrob
a slzí tam jako za zašlých dob.

„Třetímu, synu, teď k ujci se beř,
tam stiší se žal tvůj do jista, věř!“

Šel do války, statně tam bojoval,
cti nedobyl ale stišil svůj žal.

A dříve než uplynul rok a den,
matičce list byl donesen.

Černých pečetí na něm je tíž :
„Utišen, máti, je syn tvůj již!“

HUDEC.

Do samoty hudec spěje
 nechav prací v světě hlučném,
 a tam na varytě zvučném
 písně k boží chvále pěje.

Písně svoje ve stohlasné
 lesních pěvců pojí sbory
 od zásvitu zlaté zory,
 sluneční až světlo shasne.

Brzy však je po veselí.
 Již ho nijak nepoutají
 tklivé písně pěvců v háji,
 svou že všichni stále pěli.

Sotva že se jaro vrátí,
 shromaždiv si ptactvo háje
 jme se, na své struny hraje,
 svým je zpěvům uvykati.

Tupohlavce kosa stále
 „milým Augustinem“ mučí,
 hlaváče však hejla učí
 svatým písním k boží chvále.

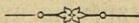
Ale slavík dále nyní
 pěje, jako zpíval dříve,
 sladké lásky písně tklivé;
 u boha jej hudec viní:

„Pohled, kos jak tupohlavý
 hejl i hlaváč bez odporu
 nové písně pějí v sboru,
 — slavík jen se v odpor staví!“

Bůh však takto zahovořil
 k poustevníkovi tu přísně:
 „Slavík ať své pěje písně,
 jak jsem jemu hrdlo stvořil.

V porobenství tuhé tísni
 Jeremiaš pěl své žaly,
 Šalamounovy však lkaly
 struny lásky píseň písní.

Kdo má pěvců ducha v sobě
 má též písně svoje vlastní,
 jenom ty ať pěje, šťastný,
 pokud neumlkne v hrobě.“ —

Z RŮZNÝCH BÁSNÍ.

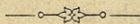

HVĚZDÁŘŮM.

Jen jděte rakům hvízdát,
vy lhaví kalendáři,
hvězd lživí vykladači
a příštích časů věštcí!
Vy mudrlanti! Chcete
číst na nebesích, v hvězdách,
zda slunce dobrotivé
rok šťastný daruje nám,
či nebe posmušené
vír větrů bouřných vzbudí
v pláň krupobití sešle,
loď pod hladinu stopí
a plody zničí vinné.
Vy lhaví hvězdářové!
Jen jděte rakům hvízdát.
Dvě jen jsem hvězdy shledl,
v nich, zbloudilým jsa slepcem,
dni veselé jsem četl
a slunné, bezoblačné
jsem četl štěstí v lásce.

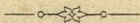
Než slzy vyrostly mi
a hněv a žal mi zrostly,
a stud a klidu mého
mi konec posel z toho.
Dvě jenom hvězdy spletly,
dvě jenom hvězdy svedly
mi hlavu rozmyslnou,
a nad vše hvězdy nebes
vy chcete vyspět umem! —
o lhaví kalendáři,
o lhaví hvězdářové,
o časů příštích věštcí,
jen jděte rakům hvízdát! —

V UPOMÍNKU MATĚJI ČOPOVI.

Čáti ve vlasti počal již led, jaro jinde je dávno,
 bouře zuří vichrů ještě po vlasti litých.
 Zřídme si lodku novou, proudům ji svěrmé mohutným
 neb zhoubných vírů stříci se dost' neumí.
 Hvězd tenkrát spasných lodi neznali ještě Slovinci ;
 Laelius loď spravoval, druh jeho byl Palinur,
 Ty's vůdcem lodi byl, ty's vesly šťastně ji řídil,
 ty's ji po cestě právě v říše duchů provodil.
 Veškero básnictví ty's poznal po světě vůkol,
 jak vlastním jazykem znal jsi cizím hovořit.
 Což Říman, světa pán, a co krásná Hellada moudrá
 Vlach, Francouz, Špaňhel, cožkoli Němci a Brit,
 Čech, co Polák a co Rus, což Ilyr, což plémě slovanské
 krásných napsali děl tvých do časů, jsi věděl,
 důkladnou jich měl's známost', učený velikáne!
 Kroisovy poklady ty's nahromadil si ducha.
 Navrátiv se domů pokladů skvostných neukrývals'
 z nich mládež svěřená, z nich druhové těžili.
 Sotva že jen stanulo tvé péro dříve nečinné,
 v národa nezměrnou ztrátu zasahla krutá [cích ;
 smrt' v Savských tě vlnách prudkým klopotem se derou-
 hlas tvých rtův oněměl, péro ti kleslo z ruky.

Zem' lakomá pokladů chrání tvých. Slávia máti
nad mohylou trpkých proudy slzí ronila.
Ještě druhům nevysechly zraky strastnou upomínkou,
jimž tvé lásky dary stále na mysli tanou.
Sémě tebou zaseté do klasů již zdarně vyrůstá
nám i časům pozdním drahně plodů slibujíc.
Tvá učenost veliká, ni tvá kéž sláva nezajde,
vlasti pokud ve drahé žíti Slovinci budou! —

PRVNÍ LÁSKA.

Již minuly mi mládí mého času,
 jež srdce mučily mi strastmi všemi;
 děv domácích jsem poznal vábné krásy
 a sličné dcery viděl jiných zemí,
 leč mysl svobody vždy chránila si;
 již domněnka však hrdá vtírá se mi,
 že láska nepůsobí nic neb málo,
 když odporovat srdce neustálo.

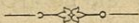
Já dívku spozoroval rajské krásy,
 kéž bych byl nikdy nepohledl na ni!
 Svit nebeský se lil zpod temné řasy
 a líčko plálo v stoudném zardívání.
 Ten ubožák se nedoprosí spásy,
 ježž pohled její bystrý v srdce raní.
 Kdo popsati by mohl její cudnost,
 kdo ňader její sněhobílých svůdnost!

V dav hustý lidu jsem se neukrýval
 a neustoupiv o krok za tou pannou,
 jež té se podobala, kterou vzýval

svou Petrarka kdys dívkou milovanou,
 jsem s rozkoší se neodvratně díval,
 až stížen jsem byl v srdci těžkou ranou,
 jež dnem i noci pálí hrud' teď moji
 a jež se v srdci nikdy nezahojí.

Bled' smutných lící mojich nepohne jí,
 ni žalostných mých písni teskné hlasy,
 ni slzy neobměkčí srdce její,
 jež s nevyspalé kanou oční řasy.
 Klid s veselím mě stále opouštějí,
 a srdce chudo div že nezoufá si.
 Tak, kdož si myslí: stojím pevně, padne;
 jeť nebezpečno dívky vídat v nadě.

Kdož tudíž ví, co svoboda je zlatá,
 ať po dívkách svých očí neobrací!
 Mně spokojenost byla jimi vzata;
 jsouť oči naše našich citů zrádci,
 jsouť oči naše lásce jako vrata,
 náš jimiž rozum svoji sílu ztrácí.
 Kdož nechce věriti mi, sám ať soudí,
 až ubožák sám do neštěstí zbloudí.

LOUČENÍ SE S MLÁDÍM.

Dní mojich lepší polovina záhy,
 má léta mladá, minula mi s vámi,
 vy života jste mého smutné dráhy
 jen někdy skrovným kvítím sypala mi;
 jen zřídka svítl štěstí jas mi blahý,
 mně osud bouřil všemi nad cestami,
 přec, mladosti, však v teskném vzpomínání
 si srdce vzdychne: Bůh ať tebe chrání.

Znám, poznání, tvé trpké dobrodiní!
 Mně radosti jím všechny otráveny:
 vím, ve světě že tomto dobré činy
 a svědomí své pozbyly již ceny,
 vím, upřímné že lásky tudy nyní,
 bys kraj šel světa, najít možno není.
 Jsouť moudrost, pravda, učenost jak žena,
 již nikdo nechce vzít, že nemá věna.

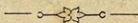
Vím, po větru že štěstí marně staví
 loď svoji, koho štěstí nenávidí,
 že marnou po blahu se prací naví,

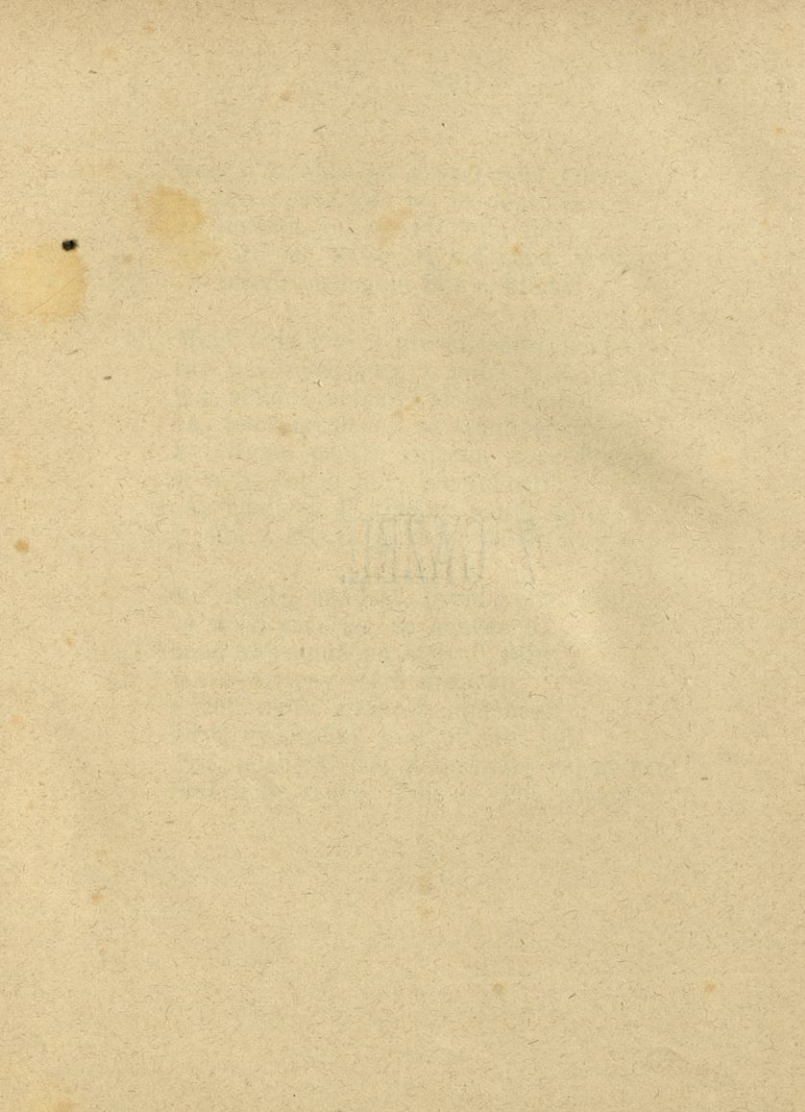
kdo v kolébce již dostal úděl bídy,
 že bez peněz kdo je, se neproslaví,
 že jméním jen se řídí úcta lidí;
 vím, že jen to se ctí teď mezi námi,
 co rozum zaslepuje lstí a klamy.

Mam vida zde a převrácenost pouhou
 ran palčivých jsem v srdci cítil dosti;
 než mládež netrpívá dobu dlouhou,
 zas brzy myšlenek se trudných zhostí
 a v dalné poušti, znicena jsouc touhou,
 si nivy kouzlí plny půvabností;
 zář bludiček jí klamná naděj" nítí,
 k nim z života ji vábí vlnobití.

Nic nedbá mladost, první větru vání,
 co mysl stvořila, že odnese jí,
 hned zapomíná na bědy a rány,
 jež nezceleny ještě krvácejí,
 a vidí teprv marnost namáhání,
 když vyčerpány jsou již síly její.
 Tož, mladosti má, v teskném vzpomínání
 lkát bude srdce: Bůh ať tebe chrání!

Z GAZEL.

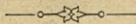

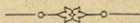
I.

Tvůj často za odvěť jsem prosil zrak,
mít smímli rád tě; děl mi: nikterak!
Zdaleka vlídně hledíš, do oblak
nos hrdě zdviháš, kolemli jdu však.
Když oči moje hlednou za Tebou,
svůj obličej přec odvracuješ pak;
leč pohlednuli jiných po děvách,
tvé líc pokryje hned hněvu mrak.
Ať nenávidíš mne, neb miluješ,
jak vyhověl bych, nevím ubožák.

II.

Kdokoli mé písně čítá, jinak o nich soudí;
 ten je chválí, druhý volá: „Co mu vjelo v oudy?“
 Jeden velí mi: pěj znělky; jiný: balady pěj;
 třetí zase chtěl by ódy, jaké Pindar loudí.
 Možno, třetímu že gazel milý budou hlasy;
 jiný zvolá: proč se Vodníkovy nedá v proudy?
 Nezvedům mé písně budou příliš nevinnými?
 Babám svíčkovým z nich pekelní čpíť budou čmoudy
 Já však tobé jenom, drahá, chtěl jsem zavděčit se
 jiných neotázel jsem se, co jim v hlavě bloudí.

ZE ZNĚLEK.

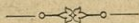
I.

Praotců našich proslavená díla,
jež pozdním ještě věkům skazky chrání,
jak Metulum se Augustovi brání,
jak dosud naše rodná Lublaň žila,

jak víře kraj náš ochranná byl síla,
při kulpském Sisku pitkou překonání
jak před Krajinci padli Otomani,
Homérů našich píseň zjeví milá.

Jsouc slaba slavné opěvovat boje
pěť krásu krajinských děv struna moje
a čest tvou bude, dívky neuprosné!

Mé lásky opěvat vám bude žaly,
ký ubožák ten, na nějž zkásonosné
se luzných očí střely sesypaly.

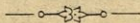
II.

Krom slunce září sluncí řada celá,
 jež jasné na nebesích mají pouti,
 zem' opuštěna sluncem jsouc se rmoutí,
 noc po celou zrak po nich obracela.

Když slunka tvář se zjeví pozardělá
 a počne mraky, zlatíc lem' jich, plouti
 zem' nemůž' ani na ni pohlednouti,
 tak v lásce své se velmi zapomněla.

Děv Lublaň má, co vidět hvězd je v noci;
 rád na vás hledím, lublaňské vy děvy,
 jak půvab v kvetoucím se líčku jeví!

Leč milka tolik nade mnou má moci,
 že při ní pro všechny jsem dívky slepý
 jen v její tváře hledě obraz lepý.

III.

Jak teskně touží plavci, v nebes výši
by vaše, Dioskuři, hvězdy zřeli,
když vichor zbouříorský povrch celý,
a pouze vln a hromův úder slyší; —

neb Aeol ticho velí ve své říši,
hvězd vašich první zálesk zasvitneli,
hned vyjasní se azur prve stmělý
a moře rozbouřené hned se stiší: —

tak, dívko drahá, v teskném nepokoji,
tak čekávám, ba ještě toužebněji,
že zásvit shlednu tvojich jasných zraků;

neb, zapudíšli jimi chmury mraků,
necht na mě zloby divě dorážejí,
hned nebe nad loďkou se zjasní mojí.

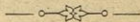
IV.

Čy, Milku lstivý, ni tvá lepá máti,
z Vás obou žádný již mne neošálí;
den celý bez odměny vaší chvály
jak Petrarka bloud nechci opěvati.

Niž věku snad již Sudička mi zkrátí,
a jaký zisk mi moje struny daly?
Mne zraky dívek nikdy nehledaly,
a věk, v němž pěl jsem vám, se nenavrátil.

Klam vaše sliby jsou a lest' jen lživá;
již dost' mě, nevděčníka, tísní vaše tlaky;
věk po celý, jenž ještě teď mi zbývá

chci spory rozsuzovat za zlatáky,
bych večer s druhý vína opojivá
ssál z pohárův a dum svých plašil mraky.

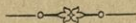
V.

Let osmnáctset od těch prošlo časů
a třicettři, co v svatém Betlehemě
zpěv zazněl, že se z kanaanské země
tam Kristus zrodil člověčenstvu v spásu.

Den bílé soboty byl; tahlých hlasů
zvon k hrobu božimu lid volal temně.
Zvuk jeho temný donikl i ke mně,
já v trnovský chrám vešel plný jasu.

Trnovo! místo pro mě přenešťastné;
tam počátek vznik' mého nepokoje,
když zaplály mi jasné oči dvoje.

Jen vešla v klenby chrámu světlojasné,
již jiskra vroucí padla v srdce moje,
jež žádnou mocí v něm mi neuhasne.

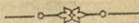
VI.

Pěvec tvůj nový věnec opět vije,
 jej z patnácti tak znělek tobě skládá,
 že „magistralem“ ukončí se řada
 a ostatní vše pojí harmonije.

V něm má svůj původ v něj se vratmo lije
 všech znělek píseň, jak je pěvec spřádá
 počátkem nové konec slední dada ;
 podoben pěvec věnci poesije ;

vše myšlenky se proudí z lásky jedné
 a nesnujíli ve snu se mi dále,
 zas spějí dál, když jitro k zemi shledne.

Ty života jsi mého magistrále ;
 zněť jím, až smrti moje líce zbledne,
 ranám mým paměť bude i tvé chvále.

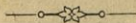
VII.

Ranám mým paměť bude i tvé chvále
 zněť ještě Slovincům až v pozdní časy,
 když časný hrob můj skryjí mechu řasy,
 v němž byly moje stichnou neskonale.

Tak hrdé, jakou ty jsi, děvy kalé,
 těch uslyšili písní mojich hlasy,
 hned sejmou se srdci si tuhé pasy
 a lépe odvděčí se lásce stále.

Kdys mile Krajincům se časy zjasní,
 líp hvězdy svítnou, prv než svítivaly,
 jim lepších písní bude zpěv zněť hlasný ;

snad mezi těmi, jež se dochovaly
 věk pro příští, též ony budou, šťastny,
 jichž puky v srdci klíčiti se jaly.

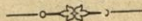
VIII.

Jich puky v srdci klíčiti se jaly,
 jež nemůž' déle smlčet svého hoře;
 jsem pěvci podoben, jenž Leonore
 své písni pěje slavné došel chvály.

Ač rtoma nezazněly lásky žaly,
 mé zkaleno již mládí ve své zoře,
 již svit naděje nebyl ku podpoře,
 přec v písniích mých se tajně ozývaly.

Klid nesnese se k duši mojí blíže,
 až pohled tvůj mi v srdce naděj' vlije;
 strach, rozhněvati tě, mi jazyk víže.

Bol trpký zjeví ti, jínž srdce nyje,
 a kterým naň se kladě stálá tíže,
 mokrokvetoucí růže poesije.

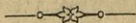
IX.

Ba velká byla, Togenburgu, míra
 tvých útrap; mojích nad ni sahá:
 tvá na konec se pohne dívka drahá,
 den každý okno tobě otevírá.

Jsa šťasten doufáš, noc až bude čirá,
 že její tvář se objeví ti blahá;
 a smrt' když přišla již, jež všechno zmáhá,
 tvůj pohled ještě nadějně k ní zírá.

Mně zdá se, jak bych viděl v očích její,
 v ně nahlednuli hlouběj' okem svým,
 dva Cheruby vždy s meči ohnivými.

Bych nepohoršil jí se stále bojím
 a chudás před pohledem v útěk spěji;
 svit žádný v života noc nezáří mi.

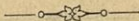
X.

Dán, Mojžíši, ti rozkaz Hospodinem
v zem' kanaanskou židovský lid vésti;
ať doby zlé tě stihly, ať dni štěstí,
svým neustále zabýval's se' činem.

Hled jediný, jímž v kraji pohostinném
tvůj z dálky stanul zrak. ti blahem jesti
a náhradou ti za truchlivé cesty
a trudné pouť s israelským synem.

Být pěvcem krás tvých a tvé milostnosti,
jest úkol můj i povolání moje,
hrob pokavaď mne temný nepohostí.

Tvář milou shlednuli tvou, za své boje,
za žalných nocí teskné nepokoje
a samotu svou odměněn jsem dosti.

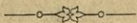
XI.

Den někdy tentýž různí vyznavači
svým svátkem oslavují: moslemíné
i Bramíné i Budhistové v Číně
i křesťané, jež jejich jařmo tlačí.

Šum hlučný, hlasný radost' oněch značí,
hvízd pišťaly zní zvučně k tamburině;
než tito světí srdce ve hlubině
jej v temných koutech, v usedavém pláči

Den byl tvých jmenin: struny zněly hlasně
jej zpěvem slavily a plesným skokem
tví přátelé a tvoje přítelkyně;

já doma slavil jsem jej vlhkým okem
a z plna srdce prosil: Dni jí šťastné
rač s nebes výše seslat' Hospodine!

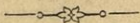
XII.

O Vrbo! šťastná, rodná vsi má milá,
kde klidný domek otce mého stojí;
kéž nebyla by nikdy mysli mojí
svým jedem vědychtivost otrávil!

Nevěděl bych, jak tuchne moje síla
i naděje, jež ku srdci se pojí,
má hrud' by nechvěla se v nepokoji
a víru bych měl ještě ve svá díla.

Co nejbohačí nemá věnem žena;
své věrné srdce a svých rukou pílí,
to s dívkou svoji byl bych dostal věna.

Můj život kliden byl by, třeba čilý,
škod žatvu, dům by ohně roznícena
mi chránil svatý Marek, soused milý.

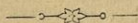
XIII.

Náš život žalář, čas v něm kat je pravý,
 proň starost' nevěstou je mladou stále,
 strast', zoufalost' jsou služby vytrvalé,
 a žal je strážcem, jenž se neunaví.

O smrti! zrychli krok svůj převáhavý:
 ty cestou povedeš nás šťastnou dále
 tam, kdež se boly stiší dokonale,
 kdež člověk setle všech svých pout se zbaví.

Kam protivník se k nám již neosmělí,
 kdež nedoniknou nás již jeho zloby,
 kdež člověk svrhne s sebe všechny trudy,

tam v země klín, v nějž sobě lehнемeli,
 tak pevně spíme, hlasný nade hroby
 že šum a hluk nás světský neprobudí.

XIV.

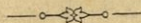
MEMENTO MORI.

Jeť doba žití našeho jen krátká.
 Co druhů mojich spočívá již v hrobě!
 Hrob za dne otevřen i v noční době,
 leč dne ti nezíví knih pravda vratká.

Nás smrti neuchrání kůže hladká,
 nic zlata kupy nespomohou tobě,
 šum hlučných radovánek její zlobě
 pak nezdolá ni pěvců píseň sladká.

O, pomniž, slastmi kdo se kochá světa,
 kdož od veselí ku veselí létá,
 že smrtná žeň se blíží krokem chvatným.

Snad ten, jenž nyní vesel písňě pje,
 již večer smrtným úděsem se chvěje
 „memento mori“ vzdychne hlasem matným.

OBSAH.

František Preširen.

Životopis básníkův

I—XXXVII.

Z písní.

Strunám	1
Dívkám	3
Pod oknem	5
Prosba	7
Kam ?	9
Rozkazy	10
Na rozloučenou	12
Síla památky	14
Ztracená vira	16
Námořník	18
Vojenská	20
V upomínku Ondreaši Smoletovi	22
Opuštěná	25
Nemanželská máti	27
Pěvci	29

Z balad a romancí.

Rada dečřina	33
Učeň	35
Doktor	37
Lásky lék	39
Hudec	43

Z různých básní.

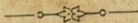
Hvězdářům	47
V upomínku Matěji Čopovi	49
První láska	51
Loučení se s mládím	53

Z gazel.

I. Tvůj často za odvěř	57
II. Kdokoli mě písně čítá	58

Ze znělek.

I. Praoteců našich proslavená díla	61
II. Krom slunce září slunci řada celá	62
III. Jak teskně touží plavci	63
IV. Ty, Milku lstivý	64
V. Let osmnáctset od těch prošlo časů	65
VI. Pěvec tvůj nový věnce opět vine	66
VII. Ranám mým paměť bude	67
VIII. Jich puky v srdci kličiti se jaly	68
IX. Ba velká byla, Togenburgu, mira	69
X. Dán, Mojžiši, ti rozkaz Hospodinem	70
XI. Den někdy tentýž	71
XII. O Vrbo! šťastná rodná vsi	72
XIII. Náš život žalář	73
XIV. Memento mori	74

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000048467

